

220

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Egész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal

Budapest, József-körut
5. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az „Achiles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet, a „Balaton-Egylet”, a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet”, a „Budapesti, hegyvidéki turista-Egylet”, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet”, a „Budapesti Torna-Egylet”, a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet”, a „Debreczeni Torna-Egylet”, az „Egyetemi Athletikai Club”, az „Első Magyar Vivő-Egylet”, az „Ersekújvári Vivő- és Torna-Egylet”, a „Fertői Csónakázó-Társaság”, a „Győri Csónakázó-Egylet”, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet”, a „Kolozsvári Athletikai Club”, a „Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet”, a „Főv. Vivő-Club”, a „Körmendi Athletikai Club”, a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet”, a „Magyar-Ovári Torna- és Vivő-Egylet”, a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet”, a „Makói Torna-Egylet”, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Lévai Torna- és Vivő-Egylet”, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet”, a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet”, a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet”, a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet”, a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet”, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet”, a „Nemzeti Hajós-Egylet”, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet”, az „Ó-Becsei Kerékpár-Egylet”, az „Ó-Budai Torna-Egylet”, a „Pécsi Athletikai Club”, a „Pozsonyi Hajós-Egylet”, a „Pozsonyi Torna-Egylet”, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet”, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet”, a „Sátoraljai Újhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Selmeczi Akadémiai Athletika-Club”, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet”, a „Szabadkai torna-Egylet”, a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör”, a „Szegedi Csónakázó-Egylet”, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet”, a „Szegedi Torna-Egylet”, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet”, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet” és az „Újvidéki kerékpár- (Bicycle) Egyesület”, a „Pápai korcsolya-egylet”, a „Torontói korcsolyázó- és hajós-egylet”, „Szegedi Kerékpár-egyesület”, „Sportkedvelők köre”, „Veszprémi torna egylet”, „Tordai korcsolyázó-egylet”, „Budapesti Torna-Club”, „Zombolyai atletikai club”, a „Szászvárosi atletikai club”, a „Szolnoki korcsolyázó-egylet”, a „Budapesti polgári lövészegyesület”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Miniszteri rendelet.

A korcsolyázás középiskoláinkban.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő rendeletet intézte valamennyi tankerületi kir. főigazgatóságához:

Legfőbb törekvésem, hogy a középiskolák igazgatói és tanári testületei, a mennyiben rajtuk áll, kiváló figyelemmel részesítsék az ifjúság testi nevelését, alkalmat adva a tanulóknak arra, — hogy az iskolai munkássággal kapcsolatba hozható gyakorlatokban pl. tornajátékokban és kirándulásokban találhassanak nemes irányú és egyúttal egészséges üdülést. E gyakorlatokon kívül, melyeket az iskola közvetlenül saját eszközeivel honosíthat meg, vannak a testi nevelés helyes irányításának oly tényezői is, — melyek bár szorosan véve az iskola körén kívül esnek és főleg a család feladatát képezik, mégis oly természetűek, hogy csak az iskola buzdító és közvetítő támogatásával érvényesülhetnek kellőképen. E tényezők közt fontosnak tartom a korcsolyázást is, mely nemcsak kellemes szórakoztatást nyújt, hanem a testi szervezettel is tapasztalás szerint nagy mértékben és több oldaluan edzi és erősíti. Kivánom és szükségesnek tartom, hogy középiskolai ifjúságunk a korcsolyázást az ediginél nagyobb mértékben gyakorolja s e végből felhívom a kir. főigazgatóságot, utasítsa a tankerületében a rendelkezésem és vezetésem alatt álló középiskolák tanári testületeit, hogy az ifjúságra ez irányban buzdítólag és felvilágosítólag hassanak, az igazgatókat pedig, hogy az érdekelt körök és testületek (pl. helyi egyletek) hozzájárulását kinyerve, vagy esetleg a városi hatóságokkal érintkezve és támogatásukat kikérve, iparkodjanak a tanulóknak a korcsolyázásra hely, tanítás és felügyelet tekintetében megadni az alkalmat. Gr. Csáky s. k.

TORNA.

A budapesti tornaegylet disztornája.

A „budapesti (budai) tornaegylet” Attila-utczai csarnokában, nagy közönség jelenlétében, decz. 7-én este tartotta ez évi disz-tornázást. Ott voltak: Fejérváry Géza b. honvédelmi miniszter, Lobkovitz Rezső b. hadtestparancsnok, Berzeviczy Albert államtitkár, Csekonics Endre gr., a magyar vöröskereszt-egylet elnöke, Darányi Ignác dr. országgy. képviselő. A katonazenekar indulót játszott, mikor a vörös inges, kék öves tornászhad, élén az egyleti zászlóval, bevonult. Megkezdődtek a szabad gyakorlatok Zsingor Mihály egyleti művezető vezérlete alatt. Erre csoportokra oszlottak a tornászok s kezdetét vette a tornázás. Az 1. csapat (Előtornász: Bély M.) a magas nyujtón, a 2. csapat (Előtornász: Zsingor A.) a bakon. a 3. csapat (Előtornász: Czike J.) a magas korláton s a 4. csapat, melynek zömét éltesb urak teszik. Előtornász: Dürr Károly a lovon mutatta be ügyességét. Majd válogatott tornászok iskola-tornázást tartottak a lovon. Feltűnést keltett a gyakorlatok szabatosága s az egyes tornászok ügyessége. Ezután következett a versenytornázás a lovon, mely egy szabadon választott és két meghatározott gyakorlathól állott, majd a távolugrásban és a súlydobásban való verseny következett. Újságzámban mentek és a közönségnek nagyon tetszettek a fabottal való szabadgyakorlatok, melyeket Zsingor Mihály művezető vezérelt. A közönség nem késett tapssal jutalmazni az aránylag véve kevésszámú, de olyan sokat és annyiféle bemutató tornászokat. A versenybizottság jelentése alapján, báró Fejérváry Géza, az egylet tiszteletbeli elnöke kihirdette a versenyek eredményét, melynek értelmében a lovon az első díjat (egyleti nagy ezüstérem), Pitke János, a második díjat (egyleti kis ezüstérem), ifj. Csepely Sándor, a távolugrásban és súlydobásban az első díjat Stoffer Albert és második díjat Wittenber Adolf nyerte. A disztornát társasvacsora követte.

Debreczeni tornaegylet.

Tekintetes Szerkesztőség!

A debreczeni torna-egylet 1890/91 évi működéséről szóló évi jelentést van szerencsém rövid kivonatban becses tudomásukra hozni a következőkben.

A debreczeni torna egyletnek egyik legfőbb törekvése, hogy mielőbb saját tornacsarnokába vonulhasson be a mostan csak a debreczeni ref. főiskola jóakarátú türelméből birt helyiségből. E célnak majdnem a kivitel megkezdéséig való elővitele képezi a választmány ez évi működésének egyik fénypontját. A majdnem semmiből immár 5319 frt 92 krnyi alap áll rendelkezésre; tervek, költségvetés készen vannak; sz. kir. Debreczen városnak anyagi támogatása biztosítva van s remélhetőleg 1892-ik év folyamán már állani is fog a diszes épület.

Gyalogversenyt az egylet 1891 május 13-án rendezett. A Vámspércstől Nagy-Károlyig terjedő 52.45 km. hosszú pályán az elsőnek beérkezett Bereczky Lajos úr átlag 7 egész s 42 másodperc alatt gyalogolt 1 kmt. Ez eredmény — tekintve a homok okozta óriási nehézségeket — kitűnőnek mondható. Ime az egyleti gyalogversenyeken eddig elért legnagyobb átlagos sebesség 7 perc 52 mp. volt (1884. Debreczen—Nyíregyháza 49.5 km.) A kolozsvári és pécsi athletikai klubok által kitűnő uton elért eredmények alig néhány másodperccel mutatnak kedvezőbb átlagot (kilométerként 7 perc 4 mp. — 7 perc 31 mp.) Az előttünk ismeretes többi eredmény mind hátrább áll a debreczeni tornaegylet ideai gyalogversenyénél.

Volt az egyletnek összesen 277 tagja. Tartatott 1 közgyűlés, 21 választmányi ülés. Torna óra a különböző csoportok számára hetenként 8; vivő óra 3 volt rendszeresítve. Előtornászszá képesített 9 jelentkező közül 5 egyén. Vivást tanult 47 tag. Az 1891 július 7-ki torna-versenyen első díjját nyertek általános ügyességért: Jánosy Zoltán; súlyemelésben: Rácz Károly (62 kgrm súlyt 5-ször emelt fel); távugrásban: Körössy Bertalan (5 méter 5 cm.); magasugrásban Krampera Sándor (172 ctm.); rudugrásban: Bereczky Lajos (307 ctm.); gyűrűhintán: Nagy Kálmán; nyújtón: Jánosy Zoltán; a korláton: Mészáros Zsigmond.

Negyedszázad óta működő buzgó és szakképzett művezetőnk: Örvényi Vilmos úr állásáról — agg korára tekintettel — leköszönvén, helyébe Chaypon Károly úr választatott meg.

Az egylet vagyona az 1891. június 30-iki zárlat szerint: pénzügyi betéti könyvekben elhelyezett alap-tőke 210 frt. Tornacsarnokalap 5319.92 Felszerelésekben 500 frt. Vegyesekben 545.06. Bévétel volt 966 frt 30 kr. Kiadás 1413 frt 58 kr. Sajnos, hogy minden takarékoság mellett sem volt képes az egylet kiadásait jövedelméből fedezni. Támogatás hiányában e szerény anyagi helyzet akadályozta főként a debreczeni tornaegyletet abban, hogy a Budapesten tartott országos torna-versenyen részt nem vehetett, noha költségeihez 25 frral járult.

Debreczen, 1891. november 14-én.

Dr. Márton Kálmán,
a debreczeni tornaegylet h. titkára.

A miniszteri jelentés a tornázásról.

Csáky Albin gróf közoktatásügyi miniszternek szokásos évi jelentése, melyet a parlament elé terjeszt, öröndetes haladást mutat a tornatanításban. A jelentés előkötete, mely a népoktatásról szól, a következő emel-

kedést mutatja a *testgyakorlati eszközökben*: 15,463 iskolában van testgyakorlati eszközökből 2957 gyűjtemény. A *tornaterekről* a jelentés ezeket írja: „A népiskolában folytatott szabad- és nyári testgyakorlatokhoz hazánk majdnem minden iskolája bírja a szükséges tér-
séget. Az a 7,800 testgyakorlótér, melyről az 1890. évi iskolai jelentések szólnak, a hivatalosan is ily célra rendelt azon tornatérsegeket jelzi, melyeknek egy része (2957) rendes szerelvényekkel is el van látva. E mellett nagyobb városainkban a téli tornázásra is alkalmas helyiségek vannak felszerelve, melyekben az iskolai ifjúság rendszeres tornaoktatásban részesül, de a melyeket, miután nem kizárólag a népiskola tulajdonát képezik, a jelentések érintetlenül hagynak.

A nagyváradai torna-kör serényen foglalkoztatja tagjait. Hetenkint háromszor gyűlnek össze a kör tagjai a tűzoltórtanyán levő helyiségükbe és ott gyakorolják magukat a testedző tornászban. A gyakorlatokat Fleischacker Gyula művezető vezeti.

A testi nevelés reformja. A kolozsvári athletikai-club reform-tervezetet készített, melyet most egy bizottság tárgyal és ha azt most részleteiben is megállapítja, emlékirat alakjában felterjeszti a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. E memorandum első fejezete a jelenlegi viszonyokat ismerteti és szembeállítja az iskolai testgyakorlatokra nézve kiadott törvények- és szabályokkal; kidomborítja a hiányokat, a szabálytalanságokat, a melyek évtizedek óta uralkodnak Kolozsváron — s talán sok más helyütt is — a testi nevelés körül s a melyek a helyett, hogy szolgálnak az ügyet, betegségek csiráit fejlesztik a növendékekben s így azokon mielőbb gyökeresen változtatni, sürgősen és feltétlenül szükséges. A második fejezet érdekesen mutatja be a szabályok és törvények szerint berendezendő iskolai tornászatot. Kiterjeszkedik továbbá egy fejezet az egyetemi ifjak testképzésére is, és gyakorlatilag rámutat ennek megoldására, a miről eddig fájdalom, mind Budapesten, mind Kolozsváron csak elméletileg tárgyaltak. Érdekes fejezete a tervezetnek az iskolai korcsolyázás, mely a kultuszminiszter rendeletére, a belvárosban berendezendő jégpályán tervezetik. Egy további fejezet a játéktérrel, kisebb növendékek részére hasonlókép a belvárosban. Tervet csináltak egy külön fejezetben a tornázásnál a tanerő szaporítására nézve. Mindezt a tervezet szerint az eddiginél helyesebb beosztással és szervezettel létesíteni vélik a jelenleg rendelkezésre álló anyagi erővel.

A nemzeti tornaegylet e hó 19-én este 6 órakor Szentkirályi-utcai csarnokában disztornázást rendez. A résztvevő működő tornászok egy álló és egy ülőhelyre szóló belépti jegyet vehetnek igénybe; a nem működő egyleti tagok pedig egy állóhelyre szóló jegyet kapnak. A jegyeket a személyesen jelentkezőkbaok e hó 17-ének déli 12 óráig az egyleti pénztárnok, vagy Keresztessy helyettes művezetőnél vehetik át. Felhívja az egylet a tagokat, hogy a disztornázás sikere érdekében minél nagyobb számban közreműködjenek.

TURISTA SPORT.

(A magyar turista egyesület) választmányának megalakulása óta az első ülése decz. 4-ikén volt az Európa-szállóban. Az ülésen elhatározták, hogy e hó 9-én hangversenynyel egybekötött táncmulatságot rendeznek az egyesület alaptőkéjének gyarapítására, továbbá, hogy hirdető-táblákat állítanak a fővárosban. Téry Ödön dr. in-

ditványára elhatározták, hogy Dömösön karácsonyfát állítanak a szegény gyermekek számára. A mult években gyorsan nagy népszerűsége vergődött kirándulásokat a választmány most óhajtja szervezni, úgy, hogy a tavasz kezdetével teljesen kidolgozott programmal állhasson elő, még pedig három irányban; u. m. könnyű a főváros közelebbi és távolabbi környékére kiterjedő gyalogsétákat, nagyobb, az ország különböző vidékeit felölelő kirándulásokat és végre nagyobb testi fáradtsággal járó és hazánk eddig ösmeretlen pontjai fölkeresésére célzó kirándulásokat rendez. E célból Nagy Dezső elnöksége alatt kirándulási bizottságot küld ki. Staub Mór dr. a nyilvános oktatásnak egyik főkövetelményeül állítja föl, hogy a tanulólíjúságban a turistaság iránti fogékonyságot idejekorán föl kell ébreszteni. Kevés ország dicsekedhetik a kontinensnek oly természeti látnivalókkal, mint éppen Magyarország, mely egyesíti magában a természet oly soknemű alkotásait, a milyeneket együttvéve másutt alig találhatni. A külföld ezt az eszmét már régebben fölkarolta s most a Magyar turista egyesület egyik legnemesebb feladata e téren a kezdeményezést megragadni. A kérdés fölülte tanulmányos, turisztai és pedagógiai szempontból egyaránt érdekes megbeszélésre szolgáltatott alkalmat, melyhez az indítványozón kívül hozzászólottak: Toldy László dr., Köpesdy Sándor, Jankó János dr., Fialovszky Lajos dr., Dirner Gusztáv dr. Mágocsy Dietz Sándor dr., Csapodi István dr. és Téry Ödön dr. A választmány elhatározta, hogy az iskolai karavánok létesítését és az ugynevezett diákszallások fölállítását elvben helyesli s az előkészítő lépéseket a szakférfiak és testületek együttes közreműködésével és a miniszterium remélhető pártfogása mellett óhajtja megkezdeni. E cél megvalósítására bizottságot küld ki.*) Végül kimondotta a választmány, hogy a fotográfálással foglalkozó tagokat amateur fotográfiai társaságba foglalja. Az ülésen egyesületi pénztárossá Károlyi Györgyöt választották meg.

Kirándulás Olaszországba A m. kir. államvasutak városi menetjegyirodája (Hungária szálló) által jövő év január hó 16-án Budapestől Palermóba rendezendő kirándulás programja az említett irodában már kapható. E program szerint teljes ellátásban részesülnek az utasok az elsőrangú szállókban az egész utazás tartama alatt. Tartózkodás Rómában, Nápolyban és Palermóban 4-4 nap Flórenzben 2, és Velenczében 3 nap Nápolyból ezen kívül külön kirándulás történik Pompejibe, Capri szigetére és Sorrentóba. E kirándulásban résztvehetnek azok is, kik csakis Rómaig vagy Nápolyig kívánnak utazni. Közelebbi tájékozást a részletes program nyújt.

VADÁSZAT.

Az orsz. magyar vadászati egyesület igazgatósága közelebb Nádasdy gróf elnöklete alatt ülést tartott. A napirend első pontját egy vadásziskola létesítése tárgyában a földmívelésügyi miniszterhez intézendő felterjesztés megbeszélése képezte. Hosszabb vita után, elhatározta az ülés, hogy egyelőre önálló szakiskola létesítése érdekében nem intéz felterjesztést, hanem kérni fogja a minisztert, hogy az ország több helyén vizsgálóbizottságokat szervezzen, amelyek előtt

*) Rendkívül örvendünk a turista egyesület e határozatának, mely sokat fog használni a testi nevelés ügyének. Lapunk évek óta propagálta ez eszmét de csak egyes lelkes tornatanárokat tudtunk az ügynek megnyerni; a turistaegyletek azonban eddig közönyösek maradtak az eszme iránt, melyet kétségteljesen a közoktatási kormány is helyeselni és tárgyalni fog. A szerk.

az erdőőrök a vadászati szaktudományból vizsgálatot tessenek és erről bizonyítványt nyerjenek. Tankönyvül az igazgatóság Dombrovsky könyvét fogja ajánlani a miniszternek. Ez ügyben azt is elhatározta az igazgatóság, hogy a vizsgálatra, csak ama erdőőrök legyenek bocsáthatók, akik életüknek 20. évét betöltötték és legalább két évig gyakorlatilag működtek.

A dúvadak mérgezésénél szükségelt strichnin eladásánál az illető hatóságok nem egyöntetűen járnak el. E vizsátság megszüntetése céljából, az igazgatóság felterjesztést kíván intézni a földmívelésügyi miniszterhez megfelelő szabályrendelet kibocsátását kérve.

Nem vadliba, hanem kaesa. Mostanában arra a hirre, hogy temérdek a vadliba, sűrűn keresték fel kisebb nagyobb vadásztársaságok a Hortobágyot. A tapasztalat azonban kevésbé igazolta ezt a híresztelést s legtöbbször sovány eredménnyel, csalódva tértek vissza. Legutóbb is egy 5-6 tagú vadászcsoport szállott ki a hortobágyi állomáshoz és bejárta a pusztát egy részét. Panaszkodtak, hogy nem huznak a libák, és mindössze 19 darabot ejtettek el. Mostoha viszonyok között ezt is kielégítő zsákmánynak mondják. A vadászatot, mint vendég részt vett Bujanovics altábornagy Ér-Mihályfalváról,

A jász-nagykun-szolnokmegyei agarászegyesület mult hó 24-25. napjain tartotta meg első díjagaraszatát a szandai és kengyeli puszták határában, mely nagy érdeklődés mellett végződött, nagyszámú nézőközönség részvétele mellett, mely a helyszínrre tömegesen kocsizott ki. A nemes élvezetben részt vettek: az egyesület elnöke: Ujfaluassy Sándor főispán cs. és kir. kamarás, ifj. gróf Nemes János egyesületi alelnök, Magyary-Kossa Béla, Harkányi Andor, Bajza Aladár igazg. tagok; Blaskovics Bertalan, Domahidy István, Návay Kálmán, Tóth Mór, hr. Pongrácz A., ifj. Beniczky Ferencz s számosan mások a vidék urai közül. Nevezve voltak a következő agarak: gr. Nemes János »Villám«-ja és »Árvá«-ja, Návay Kálmán »Lisztes«-e és »Vadász«-a, Harkányi Andor »Szunyog«-ja és »Legény«-je Domahidy István »Hattyu«-ja és Lovász-a. Az első díjat (400 frank aranyban) a Harkányi Andor »Szunyog«-ja nyerte; második lett a gróf Nemes János »Villám«-ja, mely a tétek felét kapta.

A mácsai falkavadászatok jövő heti találkozói helyeit a következőkép állapították meg: Decz. 14 Takács-major, 15-én 85-ös őrház, 16-án Ujfalu, 17-én Ella-major, 18-án kurticsi erdő 19-én Ötvenes. Találkozási idő: mindennap délelőtt 11 órakor. — Mácsa, 1891. december 5.

Károlyi Tibor gróf.

ATHLETIKA.

A Magyar Athletikai Club igazgató választmánya legutóbbi ülésén Gerenday György dr. alelnököt, Asbóth Jenő, Bogdány Ferencz dr. bajnokokat Krasznay Ferencz dr. és Kövér Géza igazgató-választmányi tagokat bízta meg az »Athléta-buli« rendező bizottságának megalakításával.

Az országos kaszinóban Lisznyav Tihamér kiváló sportsman kezdeményezésére vívó-társaság van alakulóban. A kaszinó választmánya megfelelő helyiséget is bocsátott az aláírók rendelkezésére s így a téli saison clubéletünkben már egy fontos újítást tud felmutatni.

A »Magyar Athletikai Klub« decz. 8-ikán este tartotta szokásos téli házi viadalát a lovárdában. Az óriási épület porondján nagyszámú, előkelő közönség gyűlt össze, amelynek nagy részét szép és legszebb asszonyok s leányok képezték. Eszterházy Mihály grófot, a klub elnökét, családi gyász gátolta a megjelenésben; ennek folytán Gerenday György dr., a klub alelnöke, töltötte be a háziur szerepét azzal a buzgalommal és eszertetreméltósággal, amelynek segítségével már sok jelen

tékeny szolgálatot tett a klubnak és a testgyakorlás ügyének. A torna-gyakorlatokat (szabadgyakorlatok, szergyakorlatok, kötéltánc, rudugrás, lovaglás) Zsinger Mihály, a vívógyakorlatokat (kommandó vivás, haladottak vivása, ballon-vivás) Halász Zsiga vezette, mindketten bizonyosságot tettek arról, hogy a klub tagjainak kiképzése jeles erőkre van bízva. A közönség élénk érdeklődéssel nézte végig a szépen sikerült gyakorlatokat, amelyekben a klubnak 32 tagja vett részt és többször megtapsolta úgy a résztvevőket, mint a mestereket. A házi viadalon akik jelen voltak, újból meggyőződhetek, hogy a Magyar Athletikai Klub, mint a testgyakorlatok terjesztésének egyik előharcosa hazánkban, kitűnő szolgálatokat tesz az ifjúságnak, mert komoly munkára szoktatva, elvonja a léha, test és lélekölő korcsmázástól és kávéház-látogatástól. A klubban az idén különben is élénk tevékenység folyik; nap nap után erős csapatok vesznek részt a rendes gyakorlatokban. — A viadal öt órakor kezdődött s nyolcz órakor ért véget. Utána vidám lakoma következett.

KORCSOLYÁZÁS.

Korcsolyapályák a fővárosban. Az ország legelső korcsolya egylete, a *budapesti korcsolyázó egyesület* már minden előkészületet megtett a saison közeledtére s a hideg idő nem fogja váratlanul meglepni az igazgatóságot. Az első ker. polgári kör jégpályáján az előmunkálatok beléven fejezve, a vizet a mederbe eresztették, úgy, hogy a jégpálya az első fagy beálltával a korcsolyázók rendelkezésére állhat. Jegyek naponként esti 5–7 óráig a kör helyiségében (I. ker., alagút-utca 1. sz.) válthatók. — A fővárosi jégpályák között számot fog tenni az az új pálya, melyet a *ház építő tisztviselők egyesülete* be fog rendezni. A tanács a célra a Táncsics- és Család-utczák sarkán négy be nem épített házteléből nyolczszáz négyszöglet engedett át, hova a vízvezeték csövekből vezeti a szükséges vizet. De az alapot ki kell rakni vályoggal. Az egyesület az új népligetben állandó jégpályáról is kíván gondoskodni, erre nézve azonban a tanács most nem határozott.

Az „Achilles Sport-Egylet” 1891. decz. 1-én tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy Palicsra a tó partján teljes kényelemmel berendezett csolnak és versenybíró épületét korcsolyázó tagjai és a nagy közönség részére átengedi; azonkívül határozattá emelte, hogy 3000 négysz. öl terület jégpályát fog fentartani. A nemzetközi jellegű korcsolyaversenyek és jégvitorlás küzdelmek 1892. jan. első felében lesznek megtartva.

A pozsonyi korcsolyázó egylet decz. 6-ára hirdette rendezési közgyűlését.

Új korcsolyázó egylet. Győrszigeten korcsolyázó egylet van alakulóban.

LÖVÉSZET.

Budapesti lövészek Váczon.

Váczi írnak lapunknak: A váczi lövész-egylet egyik közelebbi díj-lövészetére a budapesti lövész-egylet hét tagja rándult városunkba, névszerint: Welsch Emil, Arnstein Mór, Benkő Ferencz, Wolf D. György, Jellenek Antal, Detsinyi Gusztáv és Ludwig N. János. Saját célész

is hoztak, hogy a lövések jelzése egészen a budapesti löház szokásai szerint menjen. Reggeli 10 órától este 5 ig mintegy 600 lövés történt. Szeget nem lőtt ezuttal senki, négyes kört is csak a budapesti löház két jeles lövésze, Wolf és Benkő talált, hármas is kevés volt. S így a mély lövésekre kitűzött díjak közül kettő ki nem volt adható. Annál fényesebb volt az eredmény a körlövészeknél. Husz lövésből a feketébe talált — és ez a lövés tudományának próbaköve — Benkő Ferencz 17-szer, Welsch Emil 16 szor, Jellenek Antal 15-ször s Tragor János 13-szor. Ők voltak a körlövésre kitűzött négy díj nyertesei, míg a mély lövésekre Benkő Ferencz és Wolf D. György nyerte a kitűzött négy díj két elsőjét. A díjakból hatot a váczi lövegylet adott, kettőt pedig a budapesti lövészek hoztak, kik ezuttal is megmutatták városunk iránti meleg ragaszkodásukat s megígérték, hogy a mint a tavasszal a lövészet megkezdődik, rendes vendégei lesznek löházunknak. Addig azonban ott még soknak kell megtörténni. Mindenekelőtt saját fegyvert kell szerezni minden lövészünknek és azzal serényen gyakorolni magát, hogy versenyre szállhasson. A lövőteret is más-kép kell berendezni. Meg kell hosszabbítani, a célész számára védő sáncot húzni s mozgó célzást állítani, hogy a mai kezdetleges állapotnak vége szakadjon. Mert úgy, a mint ma a löházunk van, ott semmiféle nagyobb szabású lövészet sem tartható.

A budapesti polgári lövész-egyesület a Ferencz József intézet kormányzójának megkeresésére, megengedte, hogy az intézet VII. és VIII. osztályu növendékei gyakorolhassák magukat a célzólövészethen.

Új lövész egyesület. Lövészegyesület van alakulóban Szepes-Váralján.

CSÓNAKÁZÁS.

Race-hajóban.

Multa tulit fecitque puer, sudavit et alsit abstinuit
Horatius

Emlékszik-e még nagysád, mikor így utóljára együtt csolnakáztunk? Nesztelenül sikoltottunk le a folyamon s a part, melyről a fehéren pompázó jázminbokrok, meleg kejes illatukat a habokra lehelték, mint a feledés, oly gyorsan tűnt el mellettünk. Fehér nyári ruhájának habos szárnyai, úgy festettek a sötét vízen, mint valami a folyóba esett óriási Maréchal-Niel rózsza fésző szirom levelei. S a mint övének szalagjait tova ragadta az elmaradó ár; mennyit nevettem rajtam, a miért oly hűségesen kapkodtam utánok! Csak mikor egyszer majd felbillentünk, akkor ijedt meg, — hanem akkor aztán én nevettem . . . ! Emlékszik még? Oly szép volt az a tavaszi délután, hogy mindketten felsőhajtottunk: lehet-e még másik ilyen nap? Majd egy habocska rá tettük gondolatainkat s aggódva lestük, elmerülnek-e . . .

Egyszerre aztán eszébe jutott valami s hirtelen így szólt:

— Mondja csak, nehéz egy regattát megnyerni? Elnevettem magam.

— Már a hogy a magyart könnyű, bécsit nehéz

— És hogy kell azt a bécsit megnyerni? kérdé tovább.

— Ha megnyerjük, elmondom. Most hát csakugyan el is mondhatom.

*

Ugy-e, az elébb azt mondotta, hogy mégis csak május a legszebb hónap az évben. Lásza, lásza, — mi versenyző race-evezősök pedig ép e hónapban mondunk le két hónapra a világról. A legtöbb regatta ugyanis június végére és júliusra esik, s így, a mennyiben egy alapos training, mintegy hat, nyolcz hetet vesz igénybe, már májusban kell elkezdni evezni. Hej, pedig nehéz ám a lemondás! Ott a Margitszigeten zenénél jázmin-illat közepette mennyi szerelmes pillantás csókolózik! . . . De hát mire való egyébre az a nagy „pectoralis” izom a mellkason, minthogy megvédjen minden ily kísértés ellen? meg is véd és mi szépen sorban szegre akasztjuk sziveinket a csolnakházban. Különben meg van nekünk evezős athletáknak is a maguk szerelmi tárgya. Szeretjük igaz szerelemmel és hűségesen azt a tizenkét méter hosszú sugár czédrus hajót, ápoljuk és beczézzük, mert jól tudjuk, hogy ő fog bennünket diadalra vinni. S álmaink csodás izgalmas képekkel színeződnek ki; nehéz sístergő evezős csapások zúgnak át rajtuk, látjuk a németeket elmaradni, áthaladunk a célvonalon, — hurrah! — a banda magyar nótát játszik, — lehetséges-e? Meg van a nagy vándor-díj . . . Oh, s e gondolatra hogy dobog a szívünk! Hova tűnnek e mellett a rózsaszín farsangi emlékek? Mintha csak az a zöldes viz sodorná el őket magával. S mi csak elnézzük azt a szeszélyes zöldes vizet, a mint locsogva folyik át álmainkon; vajjon Nep-tun istene, a mi védnökünk, kegyes lesz-e hozzánk azon a nagy versenyen?

*

Már látom, hogy nevet, — gyanítja, hogy arról a kis csámpás lábú angolról akarok szólni, akin annyit kacagott, mikor egyszer meglepte a csolnakházban, amint görbe lábaival a matróz-tánczot járta. El is keresztelte mindjárt „daxli”-nak, a miben igaza is volt, mert kiállása szörnyen hasonlított az állathoz. Pedig lássa ennek a kis Harry Claspernek köszönjük azt, hogy a bécsi regattán egy délután három versenyt nyertünk s tizenkétezer métert evezünk — könnyen. Elszégyeltük ugyanis magunkat, s mivel a sportkritikus azt írta tavaly rólunk, hogy „ha ez a Herkules csapat megtanul evezni, minden más csapatot meg fog verni,” erősen elhatároztuk, hogy megtanulunk evezni. Azért hozattuk el Londonból a világ e leghíresebb trainer-jét. S valóban mikor hajóban láttuk e hallatlan flegmatikus görbe lábú embert — szemünk, szánk elállt; nem hittük, hogy ily tökéletesen lehet evezni. Hisz ama látszólag egyszerű u ozdulat, hogy az ember végig húzza lapátját a vízben, voltaképp roppant komplikált és nehéz valami. A vizet ugyanis a lehető legcsekélyebb erővel a legjobban ki kell használni. Száz kötetet is összeirtak erről a németek, angolok s francziák, 1870-ben csúszó üléseket kezdtek alkalmazni s ez idő óta a műevezés még nehezebb lett. Most az evezés ideálja az, hogy a kellő időben csúszó felső test munkája harmonikusan működjék a vízi munkával. Korán, nagyon hevesen megütni, elkapni a vizet, egyenletesen áthúzni a vízben a lapátot s a végén nem víz alatt forgatni, hanem tisztán kivenni; nagy vonásokban (eltekintve az apró részletek százának felemlítésétől) ez az evezés lényege. A test munkánál az a fő, hogy az ember tisztán és egyedül vállat húzzon; — a kar csak transmittens levén. Maga Clasper erőre nem igen sokat adott; földolog nézete szerint a tökéletes stylus, — ha valaki ezen felül erős, az nagyon jó. Eltekintve attól, hogy evezősnél el-

kerülhetlen szükséges a masszív hosszú derék, — az evezés valami egész különös alkatot igényel; gyakran a leg-erősebb súlyemelő strokeja igen gyenge. A Clasper-féle új stylus egészben véve Columbus-tojaskép lepelt meg, — természetes egyszerűsége ámulatba ejtett bennünket, kiknek a körmönfont ostoba német theoriák már egészen elkeverték az eszünket. Persze a Clasper egyszerűsége a legmagasabb tudományos ügyesség egyszerűsége volt. Szép formára teljességgel nem adott semmit.

Szabály az, hogy egy regattán az egyeletet mindig a négyes csapat képviseli, vagyis egy oly hajó, melyben négy ember egy-egy evezővel evez. Az evezőt ez esetben oar-nak hívják. A skiffisták diadala szintén nagy becsületet szerez az egyeletnek, de ez mégis inkább egyéni érdem. A skiffben egy evezős ül, s két kisebb lapáttal cvez, melyeket ez esetben scüll-nek hívnak. Egy jó négyes csapat trainirozása azért nehéz, mert bajos négy ember „conditió”-ját egyenletesen úgy fejleszteni, hogy valamennyinek erőbeli tehetsége a regatta napján érje el tetőpontját. Ezt matematikailag kell kiszámítani, mert a traininget az emberi test csak bizonyos ideig állja ki; a tizedik hét után már körülbelül minden csapat letörne.

A training legkevésbé sem ama „halálra kínzásnak és tönkretevődésnek” az állapota, e melytől a mi elpuhult, satnya és együgyű előítéletekkel telt társadalmunk oly bölcsen óvja drága ifjait, kik aztán testi erélyüket annál jobban „trainirozzák” az áldott kávéházakban, a lélekemelő kártya-asztaloknál és egyebütt. A training semmi más, mint egyszerű gyakorlás, előkészület, s csak annyiban különbözik a rendes élettől, hogy alatta a viszsztatérő és folyton, de egyenletesen nagyobbodó testi munkának megfelelőleg a test több hús-táplálékot is igényel. Dr. Kolb, ki tudományosan vizsgálta a szervezet működését az evezés alatt, ezt tartja a legfőbbkétebb testgyakorlatnak, mert ennél egy aktusra minden izom működésbe jön. Különösen viszsztatásítja azt a nevelés felfogást, hogy helyes training mellett is szívbajt kaphasson az ember, — sőt határozottan állítja, hogy evezéstől még soha se kapott senki szívbajt. Nagyon h sznosnak tartja, hogy az ifjuság évenként két hónapon át rendszeres és a morális erőt annyira fejlesztő testi munkát végezzen. Persze mulatságnak nem mulatság legkevésbé sem, — de hát férfierő csak mulatságban keressen táplálékot?

A trainer főképp arra való, hogy a stylust tökéletesítse és a „conditió” ellenőrizze; ezért megbecsülhetlen az ő tapasztalata. Erő és temperamentum szerint osztja be a csapatot, mert itt minden embernek megvan a maga hivatása. A „négyes” (stroke) az egész csapat szellemi vezetője; ő adja csapást, osztja be emberei erejét s lassítja vagy gyorsítja a csapást belátása szerint. A „hármás” rendesen egy nagyon erős kolosszus, kinek a nagy erő kifejtésén kívül az a hivatása, hogy a „négyes” strokeke-változtatásait a legpontosabban átvigye a csapatra. Ez nagyon fontos, mert ha p. o. a spurt-nél csak a vezérevezős maga evez erősebben, okvetlen a teljesen ki kell dűlnie. A „hármás” és a „kettős”, ki rendesen szintén igen erős ember, képezik a csapat erejének zömét. A „négyes” rendesen egy könnyű és igen jó evezős, kinek p. o. a „kormányos nélküli” (noncox) versenyeknél az a végtelen nehéz és fontos szerep jut, hogy egy lábához erősített készülék segítségével kormányozza a hajót; szóval evez és kormányoz egyszerre. Ilyen noncox-verseny a bécsi vándordijérti küzdelem is.

Clasper egy psycholog és ordas belátásával hamar összeválogatott bennünket a verseny-csapatba. Én, amint nagysád tudja, a III-as helyre kerültem és bizony attól

a percztől fogva, a hogy becsületszóra aláírtuk azt a bizonyos ívet, melyen több pontban lényegileg az áll, hogy az evezős erejét a training tartama alatt csonkíthatatlanul egyletének szentelje, — az a nyolcz hét alatt bizony eléget izzadtunk és gyakran megirigyeltük nagysádekat, amint ott üldögéltek a margitszigeti árnyas padokon.... De hát ha az ember szeme előtt az a nagy ezüst serleg lebeg, melyet az Istenasszony a győzőnek nyújt, akkor minden egyebeket elfeled. Azért hát csak türtünk szívesen mindent, ültünk be gépekként a hajóba minden este hálkor, s evezünk meg a pályát lihegve és összeszorított fogakkal. — Oh, felséges érzés az — büszke, nemes és férfias érzés!

És emlékeimben ismét hallom az evezők zugó csapását. A trainer, ki a part mentén velünk fut, rikácsoló hangon, angolul káromkodva lármázik a csapatra. Bent a csolnakban az arcok bronz-szobrokként nyugalommal vannak, de a test bőre alatt a tagbaszakadt izom-halmok erőszakosan szöknek össze, mint a ragadozó vadakon. Korhol, ró is bennünket, sőt arca aggodalmas olykor, — csak a training nyolczadik hetében derül fel. Az utolsó evezésnél aztán feldobja sipkáját örömeiben s hosszasan kiált: hurrah-t! négyesünk pedig nyilsebesen siklik tova a vizen.

*

Aztán jött az az izgalmas bécsi regatta.... Kissé hűvösek már az őszi esték, de a folyam oly békés és még többet beszél, mint tavasszal; tán kijön még nagysád egyszer egy séta-evezésre a sziget körül. Akkor majd elmesélem, hogy milyen furcsa história az a regatta.

Mily sima ez az őszi víz! csak melankholikus, olyan szomorú, mint azok a magas margitszigeti fák, melyeknek koronái busan nyögve sopánkodnak a nyár után. Eltűntek, — itt hagytak bennünket a mi Neptun istenünk najádjai is, kik oly jó szerencsét hoztak nekünk, mint játszi delfinek a tengerészeknek. No, majd visszajönnek a tavasszal s velünk együtt az evezés láza, training — győzelmi álmok s tán maga a győzelem is
Pekár Gyula.

Athletikai evezős-egyesület. Új evezős-egyesület alakítását tervezi néhány fiatal sportember Budapesten. Az erők felfrissítésének rendszerén alapulna az új klub, éppen ebben a rendszerben bírná létjogosultságát. Mert eddig mindig az vitte hanyatlásra a legvirágzóbb evezős-egyesületeket, hogy az ifjú erők megöregedtek s elvesztették ruganyosságukkal kedvüket is a küzdelem folytatására. Az új egyesület ezen a bajon kíván segíteni. Tagjait a Magyar Athletikai Klub tagjai közül venné (különben is mint egy társegyesülete lenne a Klubnak), s így módja volna az atletikai klubba évenként belépő fiatal egyetemi polgárokkal mindig fölfrissíteni az öregek csapatát. Az ifjuság eképen állandó maradna az egyesületben. Örök ifjú volna. A tetterő, a vállalkozó szellem, a munkakedv a ruganyosság, a vidámság, ezek az alapkellékei az eredményes sportunkának, sohasem vesznének ki ebből az evezős-egyesületből, — ha ugyan tényleg megszületik. Tudomásunk szerint eddig 30-nál több aláíró gyűlt össze, s mihelyt negyvenen lesznek, azonnal a M. A. C. evezős-egyesületet természetesen csak a klub hozzájárulásával lehet megcsinálni. Az eszme egészségesnek látszik s ha helyesen is viszik keresztül, bizonyosan csak hasznára válhatik a sport ügyének. Mert minél nagyobb a verseny, annál nagyobb a siker.

A balesetek a legnagyobb vigyázat mellett is igen gyakoriak a tornázás és a testedző sport minden ágának üzésénél; ezért nagyon ajánlatos a balesetek ellen való biztosítás, melynek eszközésére legjobban ajánlható a Fonciére biztosító társaság (Budapest, Sas-utca.)

Magyar királyi szab.

úszó és mentő öltözékre

ZADÁK LAJOS

kereskedő

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 13 sz.

— — —

Specialis rakárt tart. Tengeri utazások, baltóni- és minden nagyobb uszó kirándulásoknál, vízi munkálatok- és az életmentéseknél nem uszók is teljes biztonsággal használhatják.

Az angol és hollandi mentő eszközökkel történt összehasonlítás és szigorú kipróbálás után

a „Budapesti önkéntes mentő-egyesület“

a

„Budapesti tűzoltó“-egylet

és több sport-egyesület a Zadák-fele uszó- és mentő öltözéket a legkitünőbbnek találták.

Az öltözék leírását, valamint árjegyzéket kívánatra a feltaláló ingyen küld.

Fischer Győző

városligeti

testegyesítő- és vizgyógyintézet

(ezelőtt D. Fischhof vizgyógyintézete)

Budapest, Városliget, Hermina-út 1525.

I. Testegyesítés Hessing módszere szerint történik.

Az intézet kitüntetését nyert az 1889. évi orsz. kisednevelési kiállítás alkalmával a „Hessing“ gyógymód meghonosításáért.

II. Vizgyógyimód, dr. Fischhof rendszere szerint alkalmaztatik.

Felvételnek bennlakó és bejáró betegek.

Tramway, Omnibusz, Telefon

Programm bérmentve.

Jutányos árak !!!

Porzsolt Ernő

műépítész és építőmester

építési irodája

Budapest, VIII. Röck Szilárd u. 4.

elvállal mindennemű építkezéseket, tervek készítését és kivitelét: palotákat, bérházakat, nyaralókat, tornacsarnokokat, csónakdákat, versenypályákat stb.

Bleier és Weisz

BUDAPEST,

IV. ker. Károly-körut 1. szám.

a kerepesi-ut sarkánál.

Mindennemű

kötélárak gyári raktára

Különlegességek

torna-eszközökben

u. m.:

**hinták, gyűrűk,
mászókötelek, trapez, létrák**

a

legjutányosabb árakon kaphatók.

A gyermekek rövidlátók lesznek és meggörbülnek a szabadon álló asztalok mellett és székeken való görbe üléstől. E végből ajánlatnak a legujabban szabadalmazott

GYERMEK-PADOK,

melyek a gyermekek kora szerint összeállíthatók. Legjobban ajánlható Wolf rendszere.

Képes árjegyzékeket díjtalanul küld

WOLF SOMA vasbutor gyári raktára
Budapest, Dorottya-utca 2.
(„Magyar király” szálloda.)

Wanke Gusztáv örökösei

Budapest, IV. Kigyó-utca 10. sz.

Ajánlják dusan felszerelt raktárukat az egész világra szabadalmazott „Colombus” ugyszintén „Halifax” „Jacson Haines” és Merkur-korcsolyák Achilles lábesuklyó-szifjakban, valamint mindennemű lombfűrészeti különlegességek házi, konyha- és fűtőeszközökben.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Valódi magyar szakácskönyv

írta:

ZILAHY ÁGNES.

Mindazok, akik a Magyar Nők Lapjára egy félévre 3 frittal előfizetnek, ingyen kapják meg ezt a sajtó útján nagy hírnévre vergődött könyvet.

Bolti ára egy forint 20 kr. és a vidékre megrendelhető utánvétellel a Magyar Nők Lapja kiadóhivatalában, Budapest, kis-híd utca 9. sz. a, II. em. Könyvtárosok példányonként 80 (nyolczvan) krajczárért kapják.

A kizárólagosan szabadalm. szivarkahüvely előnyei.

Minden hüvely szopókájánál szabad szemmel is látható háló van alkalmazva, mely megakadályozza:

1. hogy a dohánypor és az apró dohányrészezek a szájba hatoljanak. 2. Hogy a dohány a nyelvhez tapadjon; 3. a háló apró lyukacsai által a füst megoszlik és nem oldalt jő ki a dohány és papír között, mint ez más szivarkahüvelyeknél tapasztalható. 4. a szivarka egyenletesen ég; a háló a dohány nikotin tartalmát magába szívja, a szivarkán nem támad zsiradékolt s így teljesen elszívható. 6. a hüvelyek valódi francia szivarkapapírból készülnek, 7. a nikotinfogó meggátolja, hogy a száj a sokszor utálatos dohánynedvtől kellemetlen szagú legyen. E hüvelyek a legtöbb dohánytőzsdében 100-ankint 20 krért kaphatók. Nagyban kapható minden papír- és nürnbergi nagykereskedésben.

Budapesti főraktár Löw Náthánnál Szerencsen-utca 7—9. sz.

hol egyszersmind a legujabb „Regalita” papírzipkák nyelv- és szápadlás-védővel 10 darabos dobozokban 10 krért kicsinyben is kaphatók.

Kitüntetett;
Bécsben 1890.

Kitüntetett;
Bécsben 1890.

A „HERKULES” mulattató melléklete.

PIHENŐ

A „HERKULES” előfizetési ára a „PIHENŐ” mulattató melléklettel együtt negyedévre 1 frt, félévre 2 frt, egész évre 4 frt. A „Pihenő”-ra külön előfizetni nem lehet. Előfizetések és hirdetések a „Herkules” kiadó hivatalába (Budapest VIII., Röck Szilárd-utca 4.) küldendők.

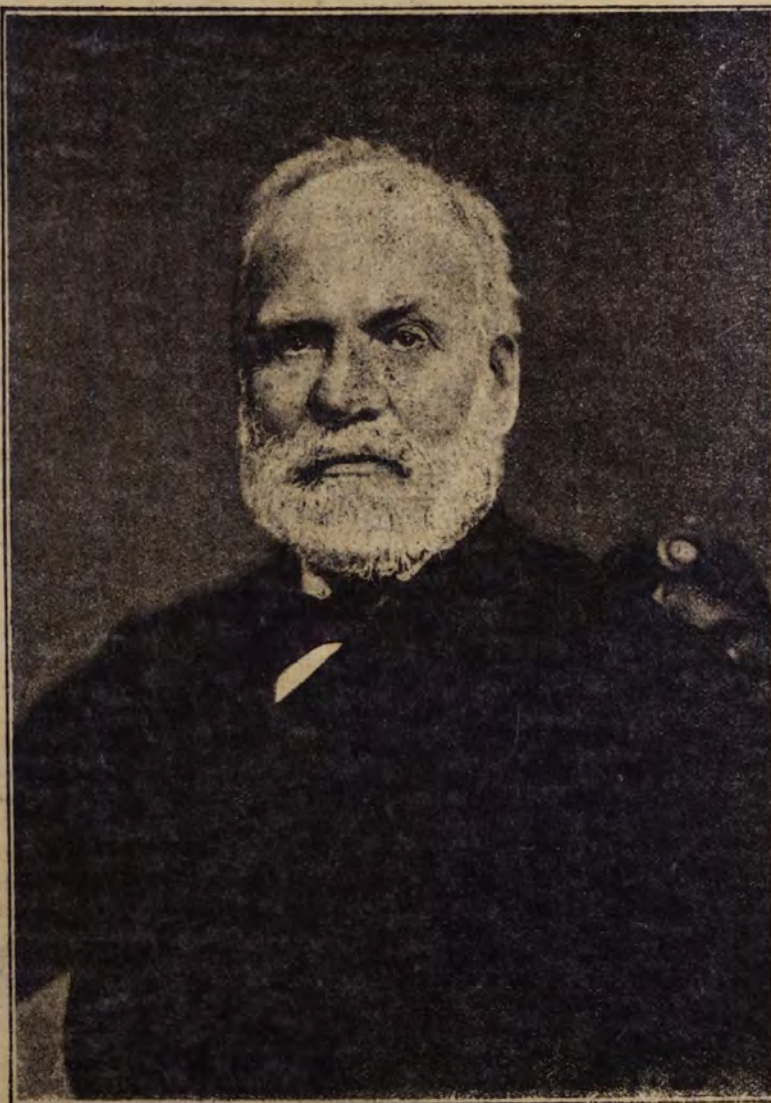
Hunfalvy Pál.

Egyik megdöbbentő haláleset után, a másik út rést nagyjainkközött, könyörtelenül gyors egymás-utánban. Csiky Gergely és Wenczel Gusztáv dr. után, már Hunfalvy Pál is siri ágyában pihen. A koros aggastyán és tudós élete fonalát éppen addig engedte tartani a végzet, míg az ő legsajátabb alkotása az ethnografiai társaság, akadémiai tagságának ötvenéves fordulóján ünnepelhette érdemeit és reá alig két nap múltán, minden előtte érő testi baj nélkül, a vasárnapról hétfőre virradó éjjelen elhunyt, készületlenül találva e csapás nemcsak a magyar tudományos világot, de mélyen lesújtott özvegyét is.

Hunfalvy legutolsó ünnepeltetésének órájában, az Akadémia termében, e nagybecsű sejtelmes és előérzetes hangu szavakat mondá: A hosszú élet Istennek az ajándéka és a kinek eme nagybecsű ajándék jutott és azt haszontalanságokkal elfecsérli, nem érdemes erre az ajándékra. A ki pedig valami hasznos munkával tölti idejét, az kötelességét teljesítette. Mert munkálkodni kell minden embernek. Ha azután munkájának ő maga is látja hasznát és mások is elismerik, akkor sem mindig az ő saját érdeme az, hanem sokszor külső körülmények eredménye. — Én, ha meghalok, azzal a tudattal csukom le szememet, hogy a tudományok mindamagyaiban, a melyekben működtem, utódokat hagyok magam után.

Ez volt az ő szellemi végrendelete és Magyarország fiatal tudósai véssek

szívükbe ez igaz ember szavait, kinek helyét nagyon sokáig csak művei fogják pótolhatni, mert a nyolczvanegy éves tudós élete a tudományos buvázkodás és munkásság folytonos láncolata volt.

Hunfalvy Pál†

Hunfalvy Pál, tudvalevőleg a szépesi Nagy-Szalókon látta meg először a napvilágot és ugyanott végzé is el felelmi iskoláit; de szegénysorsu szülői nem küldhették magasabb iskolába, habár

nagy hajlama volt a tanulásra. A tanulni vágyó gyermek a lelkésztől könyveket kért és azokat mohón olvasta. Midőn a lelkész látta, hogy a fiú önerején mily vasszorgalommal tanul, ő volt az, ki további iskoláztatását lehetővé tette. Később az ottani liceumban majd Miskolczon az evangélikus iskolában kitűnő sikerrel végezte tanulmányait s azután nevelőnek ment a Podmaniczky-családdhoz. Ármin s a volt intendáns Frigyes báró voltak tanítványai. 1838-ban az akkor szokásos jurátusi gyakorlat után a pesti ítélőtáblánál letévé az ügyvédi vizsgát, 1842-ben Kézsmárkra hívták meg jogtanárnak, a hol egész 1848-ig működött. Életének ezen első szakában is figyelemre méltó irodalmi tevékenységet fejtett ki Hunfalvy Pál, úgy hogy már 1841-ben az akadémia s 1842-ben a Kisfaludy-társaság választotta meg tagjának.

A negyvenes évek vége felé nagyobb hullámokat vert politikai életben Hunfalvy is tevékeny részt vett. 1848-ban követnek jött fel Pestre, s a képviselőház gyűlésein Debreczenben is részt vett, egész Szegeden történt föl-ozzlásáig. Allandoan a békepárt híve volt, s az „Esti Lapok”-ban többször föl-szó-lalt.

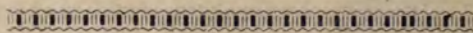
A szabadságharcz lezajlása után Budapesten mint író és az akadémia könyvtárnoka nagyszámú és sokféle tárgyú irodalmi működésben vett részt. Fordított Plátoból is,

s ezután mind jobban és jobban az összehasonlító nyelvészetre adta magát, mely nevének csakhamar országos hírt szerzett. Még Reguly is, az ismert tudós, vogul útjából szerzett tudományos kin-

csei földolgozására is Hunfalvyt kérte meg. Egymásután adta ki Hunfalvy e tárgyra vonatkozó dolgozatait „A vogul teremtés mondáját“, mely a vogulokról az első irodalmi munka Európában. Csakhamar ezután a „Finn olvasmányok“ és a „Vogul föld és népe“ jelentek meg tőle.

A tudományos magyar nyelvészet megalapítása volt Hunfalvy célja és lett érdeme. A harcz, melyet a fin-ugor rokonság mellett folytatott, egész napjainkig benyulik és rendkívül sok tudományos eredményt hozott napvilágra. A Magyar nyelvészet és az ő általa szerkesztett Nyelv tudományi közlemények lassankint iskolát alapított. Ujabban azonban mindinkább előtérbe lépett Hunfalvy irodalmi egyéniségében az etnograf, ki a nyelv mellett a néprajzi sajátosságokat is különös figyelmére méltatja. Irodalmi működésének koronája az 1876-ban megjelent Magyarország ethnografiája című dolgozata, melyben a hazánkban lakó néptörzsek eredetét, számos meglepő és új állítással vizsgálja. Ama kérdések közül, melyek a kontroverziák egész tömegét vonták maguk után, különösen a székelyek eredetéről szóló tanulmányai és a románok eredetéről szóló dolgozatai voltak.

Különösen az utóbbiról német nyelvű dolgozatokat is irt. A halál megszakasztotta nagy munkájának, a románok történetének folytatását, melyben már Nagy Lajos koráig haladt.

Az „Ország-Világ“ karácsonyfája.

Benedek Elek, az „Ország-Világ“ szerkesztője, ez évben is gyönyörű karácsonyfát állított olvasóinak. Tavaly, a mint talán az olvasók még emlékeznek, száz szerkesztő arcképét és azok dolgozatát adta ki egy óriási nagy számban, az idén pedig a Petőfi-társaság 60 tagjának arcképét, azok dolgozatát és nevük aláírását közli a rendkívül díszes karácsonyi számban, melyhez foghatót még nálunk nem adtak úgy a terjedelmet, mint a kiállítás díszességét illetőleg.

Alább közlünk néhány mutatványt a nagyérdemű ünnepi számból, a szerkesztő engedelmeiből, a szám megjelenésével egyidőben, itt azonban nem álljuk meg, hogy részletesebben is be ne számoljunk e szám tartalmával.

Az összesen 40 oldalra terjedő szám színes borítékba van foglalva s a borítékon Petőfi arcképe látható Roskovits Ignác rajzában. Bent a lapban az első oldalon Petőfi egész oldalt elfoglaló arcképe van, a leghitelesebb arckép a Petőfi-társaság ereklje gyűjteményéből. Ugyane gyűjteményből van még Petőfi egy versének fényképi lenyomata, továbbá Petőfinének az a nyilat-

kozata, melyben másodszori férjhezmenése előtt kijelenti az egyház kívánságára, hogy Petőfi halála kétségtelen. Szép tollrajz mutatja be a nagy költő egyszerű szülőházát is.

Megemlítve, hogy a Petőfi-társaság majdnem minden tagja irt valami verset, vagy prózai dolgozatot e számba, még mindig nem számoltunk be az ünnepi számmal.

Mintegy tizenöt szebbnél szebb festmény-másolat díszíti e számot, csupa magyar festőktől, s ezenkívül egy nagyszabású műmelléklet is van csatolva (körülbelül lapmellékletünk négyszeres nagyságában) Benczur Gyulától. A megkapóan bájos festmény címe: XIV. Lajos és Dubarry grófnő, s Kozmata fénynyomó intézetét dicséri a pompás kivitel.

A minden tekintetben becses száma ára nem előfizetőknek 50 kr., de az újévkor belépő előfizetők is ingyen kapják meg, sőt, mint a lap jelentéséből olvassuk, az újévkor belépő előfizetők ingyen kapják meg az ez évben megjelent hat műmellékletet is, mind kiválóbb magyar festőktől.

Valóban olvasóinknak nem ajánlhatjuk elég melegen a kitünően szerkesztett képes heti lapot, mely újévtől kezdve állandóan díszes borítékban jelen meg s mindazonáltal az előfizetési ára két firttal olcsóbb lesz egy évre, vagyis: egész évre 8 firt., félévre 4 firt., negyedévre 2 firt és egy óra 70 kr.

A karácsonyi szám szemelvényei a következők:

Az én spiczlim.

Irta: Teleki Sándor.

Nem irhatom én le azt az érzést, azt a lelki állapotot, melyet éreztem, mikor tizenhatsz esztendő száműzetés után haza jöttem. Nagy volt nekem a cara patria és kicsiny a világ. A földgömbnek a Gellért-hegy volt az alapja, Budapest a világ közepe, hol még a gyerekek is magyarul beszélnek, holott olyan hosszú, de hosszú idő alatt az idegenben még a tudósok sem értették az én drága anyám nyelvét, s itt a hordár is az utca sarkon azt mondja hogy: tessék.

Messze jártam, másutt is volt jó dolgom. Hej de szívem csak azt mondja: jobb itthon.

*

Mint Hazafi Véray János mondja: este érkeztem Pestre. A nemzeti szállodába szálltam. Az idő nyirkos, ködös volt; apró cseppekben permetélt sűrűn az eső, fanyarul fújt a téli szél. Eszembe jutott London s megboradtam. Mig szobámat fűtötték, lementem szívtartatni. Az utcán egy jól táplált zömök, vaskos urral találkozom, ki dülesztett meredt szemekkel rám néz,

bámulva, meglepetve tetőtől talpig vizsgál hosszasan, elémbé kerül. Bemelegyek a szivar-boltba, utánnam jön s egy két krajczáros szívtartat kér, de nem gyújt rá, engem fürkész, szimatol.

Hát már itthon is? — gondolom. Nem volt elég tizenhatsz esztendeig az emigrációban. Nincsen két órája, hogy megérkeztem s már nyomomon a spiczli.

Kijöttem a boltból, a spiczli utánam, a nemzeti szálloda udvarán keresztül az aranykéz utcába, a Vadászkiút mellett el, az Angol királyné udvarán át a vigadó elé. A spiczli mindenütt hajt reám.

Elfogott a méreg, s megvillant agyamba nagy száma azon gazembereknek, kik olyan hosszú ideig kémkedtek felettem.

Mérgem dühhé vált, a bosszu vágy elfogott, felkerültem a Dorottya-utcára, bementem egy esztergályos boltba s megvettem a legvastagabb görcsös somfa botot. Elszántan gondolám: jöjjön a minek jönni kell, isten neki, de agyom ütöm.

* * *

Az akadémia palotáján tul megfordulok. A spiczli hűségesen követ. A „Szevillia borbélyban“ éneklí a kar.

Az utcán senki,
Kí láthatni;
Magunkra vagyunk
S fogunk lenni.

Mi is kettős magányosságban voltunk. Jól marokra fogom a somfa botot, rá czélzok a koponyájára s abban a perczen, midőn felemelem karomat, hogy rá nyírettyűzzek a halantékára, megszólal:

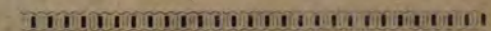
— Hát kedves méltóságos komám uram nem esmér?

— Nem én, kedves drága komám uram.

— Én vagyok Kaczvinszky, a színész.

— De jó, hogy megszólalt kedves komám uram, mert látja, sohasem állott az agyon ütéshez olyan közel, mint éppen most.

— Istenem, de örvendek, hogy láthatom. Egymás keblére borulánk és zokogánk örökönnyekeket. Elmentünk vacsorálni a Komlóba és inter pocula, kvaterkázva beszélünk sokat az én kedves kis kereszt-lányomról, a ki nem volt már akkor — „mai csirke.“

A karácsonyfa.

Miért, hogy épen a fenyőág
Van feldíszítve tényszerűen?
Mért, hogy reája száll az áldás
A fény, e béke — ünnepen?

A messiásnak jászolánál
Nem zöldült illatos fenyő...
A pásztoroknak áldozatja
Oly áldott, olyan egyszerű.

A vén királyok hódolása
Oly fényes — ámde nincs
Nyoma az öröközöld galyaknak.
Mióta száll rá annyi kincs?

Mióta örzi fejedelmi
Fény? — (Vagy a gyermek mosolya
Nem fényesebb e koronánál?)
Dicsőbb annál nem volt soha.

... Monda az Ur ő angyalának:
„Fácskát keress én Gáborom,
Mely i'ju legyen illatteljes
És zöldelő mindenkoron.

Törjön az égre mint nyár szál,
Ága kitárt karu legyen,
S ami fő: szenvedéseire
Tanítson enyhén, szelíden...

Elméne Gábor s megtalálta
Bérczeknek szirtes homlokán
Sziklába vájva égre törve
S karját kitérve azután.

Minden levél — egy zöld töviske,
Amely szur, ámde nem sebez;
Illata gyógyít, — a megváltó
Életének előképe ez!

Óh áldjátok meg azt a galyat,
A bus, az öröközöld fenyőt.
Eg adja, hogy amit jelképez:
A béke mindenik szívéhez
Elérjen, s áldjon mindenütt!

Váradi Antal.

Nézek a szemedbe.

Nézek a szemedbe,
Gyönyörű szemedbe,
S találd ki, galambom:
Mit látok én benne?
Mintha egy mély forrás
Kék vizébe néznék:
Egyebet se látok,
Csak a magam képét.

Beh jó, hogy a lélek
Tükrei a szemek!
Legalább igazán
Látom szerelmedet;
Látom, hogy mindig csak
Én vagyok lelkedben.
— Áldjon meg az isten,
Hogy úgy szeretsz engem!

Jakab Ödön.

Az öreg Dávid elbeszélése.

Írta: Bercsényi Béla.

Napok óta kiabál rám íróasztalomról
a Szana Tamás körlevele:

Az „Ország-Világ“ érdemes szerkesztője megismerteti közönségével a Petőfi-társaság tagjait, azért hát küldje be mindenki a fotográfiáját meg egy rövid dolgozatot. Egészen egyszerű s nagyon könnyű dolog, s híres ember lesz az ember. . . Beküldeni az arcképet könnyű, valamit írni szintén nem nehéz; de hogy rövid legyen, az már nehezebb.

Majdnem olyan ez, mint a Kóczán pályázat. . . Írjak rövidet, mikor az én fejemben csupa 3. 4. 2. felvonásos drámák füllednek már évek óta vegyesen vigjáték- és népszínművel s a legkisebb

közülök egy-egy felvonásos dramolet, mely néhány hét előtt csirázott ki.

Ezekből nem lehet rövid dolgozatot csinálni.

Napokon keresztül mind azon töprendtem: mit írjak rövidet? . . .

A feleségem minden reggel, minden délben, minden este azzal köszönt:

— Tiszte! Szana Tamás!

Jó, jó! . . . mormogám . . . s elkomorodom, mert a mi tárgy felöltik a fejemben, mind hosszú . . . hosszú . . . nagyon hosszú! . . .

Muzsák adjatok egy rövidet! . . . Ezzel a könyörgéssel járok az utcán, s támolygok a színház udvarára.

Ott találok a rendes pezsgő életet, hallom a vidám kacagást. . . Látom, mint képződik külön udvar a körül, a ki sikerekben uszik, s mint marad magára, a kit a repertoire hajjai pár hétre szárazra tettek. Mint tartja magasra szép büszke fejét a Jelen, s hogy lógatja alá elmerülve a Mult. Pedig hajdan, még 15 év előtt is rettegett hatalom volt, s ma . . .

Vagy a kinek taligája egykor megfeneklett a sárban, ma diadalszekeren áll mint egy fia Caesar, s megse látja azt, a ki a taligának neki feszítette vállát, hogy kilódtassa abból a kátyuból.

Heureka! . . . Erről lehet írni hosszadán, is röviden is. Mennyi részlet, mennyi árnyalat, s vonzó is lesz, mert az olvasók mindig szeretnek hallani kedvenceikről. . .

Igen ám; de ha találóan akarsz írni, kiteszed magad a megvetésnek.

Elcsüggedve telepedtem le egyik zöld lóczára . . . s néztem az udvari hollót. Kecs nélkül, bántó ütemekben ugrált a kapu felé, a Császár Imre neufoulandja utána czammogott.

Egyszerre nyílik a kapu, s a holló elkezd káromni, a nagy kutya pedig bőfenti mélyen, fenyegetően.

Egy szörnyű rongyos ember lépett be. Fején összetörött czylinder, a nyakában egy fakó Peliszier, alatta egy hosszú rongyos Hawelock, feltűrt rongyos nadrág, s spárgával átkötözött cipők.

A kacagás, a vidám beszéd elnémult. Mindenki érezte, hogy készpénzcskéje meg fog fogyni néhány hatossal. Az a rongyos ember egyike annak a parazita-legiónnak, mely a nemzeti színház udvarára jár be élni a mi satnya termelésünkből. . .

Ott állott a kaputól néhány lépésnyire. Mintha azt mondta volna, ha ki akartok lökni, ne fáradjatok sokat. Azt se mondta Isten jó nap! csak állott egyenesen, mint a ki kérni nem tud, vagy nem akar.

Mikor e furcsa megjelenés fölött még a bánatot keltette némaság uralkodott, még büszkébb poséba vágta magát, s erős — bár a pálinkától kissé megviselt hangon kezdte szavalni:

Ur vagyok mindenkor!

Koplak ebédkor,

Früstköt nem eszem,

Vacsorakor lefekszem.

Nem parancsolok senkinek!

Oda megyek a hova küldnek! . . .

Csengő kacaj követte e szavakat. Egyszerre körülvették és senki sem sajnálta a pénzt, a mit felé nyújtott. De a rongyos ember csak állott méltóságosan. . .

Utat törtem magamnak a csoporton, s oda léptem eléje:

— Hát kend az Dávid!

— Én vagyok uram! Köszönöm uraim, köszönöm teins asszonyok. . . Nem koldulni jöttem. Ezt az urat keresem.

Régi világbeli ember, a régi színészek szolgálja volt. . . Abból az időből, mikor még a prinadonnákat — Pesten is — csak téns asszonyoknak titulálták. No hát ezzel a „teéns asszony“-nyal nem ért el valami nagy hatást.

— Engem keres Dávid?

— Igenis.

— Nos hát hogy vagyunk? Régen láttuk egymást.

— Biz annak van vagy 25 eszten-deje uram, de azért meg vagyunk ám. Láthatja, hogy ruhatáram elég gazdag. A két felső alatt, még három külömböző rokk volt rajta.

A hogy ezeket gombolgatta, megint pózba vágta magát:

Zsebem ugyan elég van,

De benn semmi sincsen —

Ha pénzemet megszámlálom,

Egy pulturám sincsen.

— Na majd lesz Dávid! nem kell busulni. . .

— Nem is busulok én uram. . . Csak el vagyok keseredve. Ezzel leült egy sarokba s bozontos fejét kezére hajtva sirt.

Nagyon megszántam, hiszen valaha nagyon kedveltem ezt az embert. Elröppent ifjúságom emlékei fűztek hozzá. Mikor mint gyalogszínész bevándoroltam az országot, egy társaságnál voltunk. Én irtam a színlapokat, ő hordta szét, s ő mondta el a kritikát, a mit rólunk — tehát rólam is — a n. érd. közönségtől hallott.

— Hát mért van olyan nagyon elkeseredve Dávid?

— A hálátlanság miatt.

— Bolond kend Dávid, ha még kend halára számít. Hiszen kend tudott valaha Sahakesperből is cizálni. . . Hogy is van csak: az ember jó tetteit. . .

— Vizbe írják . . . vette ki számból a szót.

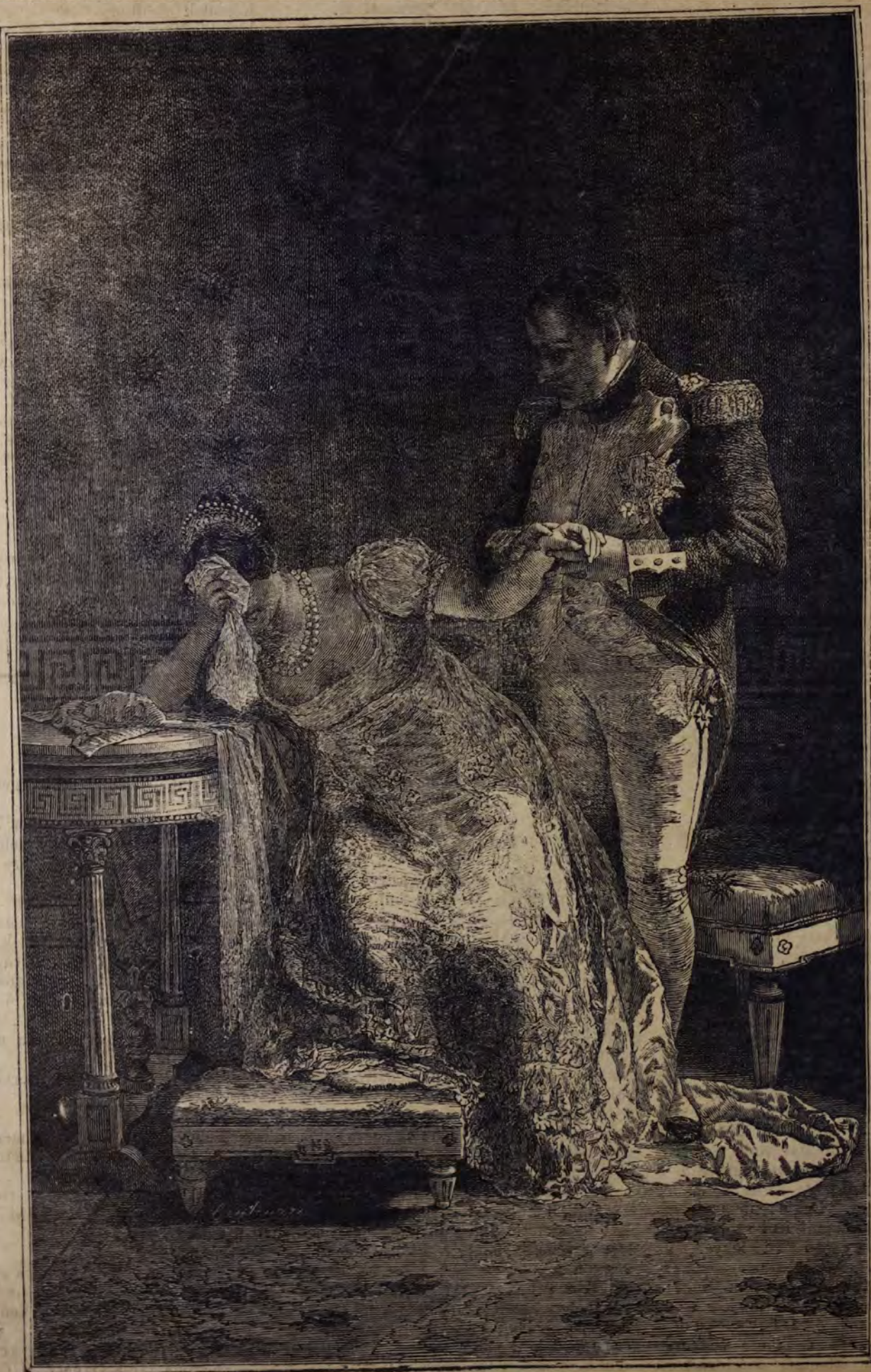
— No hát! . . .

— De azt a mit én azzal a gyerekkel tettem, ércbe kellett volna vésni.

— Akkor hát rosszat tett kend vele.

— Az Isten úgy se! . . . Biz a meglehet, mert én öltem meg az apját.

— Megbolondult Dávid?

Napoleon et Josephine.

— Na hiszen nem fojtottam meg, s kést nem döftem belé. . . De mégis én öltem meg . . . mert én vagyok oka a halálának. . . De mégis jót tettem vele; mert ha az apja akkor meg nem hal, ez a kölyök pusztult volna el, még pedig éhen. Hiszen az ur is megmondhatja. Emlékezzék csak. . . Szalóczi Jenő! . . .

— Emlékszem . . . emlékszem! . . . Hogy is volt csak az a história Dávid!? . . .

Hát előbb vigan volt, aztán meg szomorun volt. Szegény Szalóczi Jenő! Szerettem én azt a fiut nagyon, de azután meggyűlöltem jobban. . . Pedig térdemen nőtt fel. Ismertem az apját is, az is jó színész volt, meg nemes ember. Hej abban a világban még más emberek lettek színészek, nem úgy mint most. Szép legények, szép leányok, meg tanult diákos emberek. Nem úgy mint most. Akkor szívesen voltam ilyen emberek szolgája . . . de most. . . Fölhagytam a színészettel.

— Igaza van Dávid! hagytan rá mindent, csak hogy a történethez jussak. Kezdje csak Jenőt.

— Hát hiszen ismerte. Gyönyörű ember volt. Ha meg nem hal, ide jött volna az is. Olyan szerelmes színész nem volt akkor. Szép volt és olyan hangja volt, hogy megreszketett a szíve, a ki hallotta. Keveset tanult, de hisz a színpadon született, színészgyermek volt.

Éppen harmincz esztendeje, hogy Szatmáron játszottunk. Színlapot hordtam ott is. Volt ott egy uri familia, Szalóczi volt annak is a neve. A nagyságos ur Jenőt el is ismerte rokonának, mert unokatestvére volt az öreg Szalóczi Gábor, a ki színésznek csapott fel.

Mikor először üzent tőlem a nagyságos ur, hogy Jenő menjen oda ebédre, azt mondtam magamban:

— Lám a művészet hatalma! Mert hát Jenő akkor Isten volt Szatmáron.

Mosolyogva hallottam újra az öregtől ezt a színészi terminológiát.

— Az öreg ur szerette, az öreg asszony kényeztette, a kisasszony pedig . . . oh gyönyörű egy leány, szép mint Dianna! . . . egészen beleőrült. . . De hát titkolni kellett a dolgot, mert hogy az öreg Szalóczi lányát egy komédiásnak adja, az képtelenség volt. Inkább agyonlővi.

Én hordtam a leveleket Margittól Jenőnek, s Jenőtől Margitnak. Mert hát Jenőt ebédre hívogatták, de vizitába nem mehetett oda. Én állottam strázsát is, mikor szabad esteinken a park végén találkoztunk. . .

De hát semmi sem tart örökké. Eljött a virágvasárnap s a társaság mozgott. . . Láttam a bucsuzásukat. Nagyhétfőn volt este. Megölelték, megcsóolták egymást ott előttem. Nem sirt egyik sem. Jenő vidám volt, s a leány komoly, s olyan elszánt, mint mikor

Jókainé lement a pinczébe a kanóczot meggyújtani.

— A szigetvári vértanukban ugy-e?

— Abba hát! . . . Nos hát pakoltunk és mentünk. Meg sem állottunk Zágrábig. Ott volt a nyári állomásunk. Hej akkor nagy barátságban voltunk a

láltam. Margit volt. Elszökött utána. Nem jött üres kézzel. Még az este tizezezer pengőt adott át Jenőnek. Engem megeskettek, hogy ne szóljak a pénzről, mert ha bajba jön a direktor, kölcsön kérne tőlük. Később megtudtam, hogy Margit ezt a pénzt, ugy

Bábra készen.

horvátokkal, most hogy Jeruzsálemből jövet oda is bevetődtem, majd kivertek magyar voltomért. Volt pénz bőségesen. Jenő nem is vett lakást, a vendéglőben maradt. Tán a harmadik előadás után lehetett, hogy mikor haza vittem a ruháját, hát a szobában vendéget ta-

vette ki apja fiókjából. Nem is költöttek egy darabig. Bizonyosan félték, hátha érte jönnek. Csak a házasságra gondoltak, s azt meg is csinálták egy hét alatt.

Megtették akkor a horvátok a magyar színésznek mindent.

Falusi élet télen.

„Azok a városi emberek!” — ezt a fölkiáltójeles sóhajt minden falusi ember bizonyos méltatlankodó elkeseredéssel ejti ki. Hogy is ne, van rá okuk, hiszen ez csak felelet a városiak eme gunyos szokás — mondására: „a jó falusiak.”

A városi ember kimenekül falura ugy nyaranta, mikor a városban a meleg meglohasztja az aszfáltot s izzóvá változtatja a kövezetet. Ilyenkor azután minden szép és jó neki a falun. A por is tüdőgyógyító ír, a kanász hajnali túlkölése is idilli, az istálószag is illat és minden a mi zöld, pázsit. A kánikula multával azonban rögtön hűtlenné és háladatlaná lesz a falunüdült városi a faluhoz, a jó falusiakhoz. Hát még mikor a tél beköszönt s ő a hosszú esték unalma elől a színházba, a hangversenybe, vagy a bálterembe menekül, milyen gunyos sajnálkozással neveti el magát ilyenkor, ha eszébe jut esetleg: „mit is csinálnak most azok a jó falusiak?”

Persze a telivér városi ember, ha akarna se tudna erre a komikus kérdésre megfelelni. Engedtessek meg e sorok szerény írójának, ki a harminchetedik béli meghívó elől falura menekült, elmondani azt, hogy hát voltaképen mit is csinálnak ilyenkor azok a jó falusiak.

*

Az erdő közel van, a fa igen olcsó dolog. Be van fűtve a csinos falusilak minden szobája egészen kályhaszétrepedésig.

— Segít nekem a huszas.

— Contra.

— Recontra.

— Öcsém vigyázz a pagátodra.

A pipázóban az öreg urak tarokkozhatnak bodor füstfelhőket bocsátva trafiktagadó pipáik öbléből a légbe, melyet vágni vagy harapni lehet, de belelegzeni csak edzett falusi tüdő képes.

A parthie reggel megkezdődik már, de azért Gyuri bácsi, ki még — ha bár homályosan — az annódi inzurrekcióra is emlékezik, keményen lehordja azt az „uramöcsém”-et, ki este tizkor azt mondja, hogy hagyják abba már a játékok, mert őt már az idegessé teszi.

— Ilyen ez mai fiatalság, — pattog Gyuri bácsi, notabene az ideges „uramöcsém” ha még fiatalság is, de éppen nem mai, — beszabadul abba az ördögös fővárosba, aztán ott hagyja haját, meg az egészségét és hazajön ruinának. Ah! biz uramöcsém, ruina vagy, még a tarokkot sem bírod. Én mikor olyan legény voltam mint te uramöcsém, két nap két éjjel elferbliztem egy ültőhelyembe. Akkor aztán fölkeltem és táncoltam még egyfolytában három éjet két napot.

— De Gyuri bácsi ez talán már mégis sok egy kicsit?

— Beste lelke, nem hiszed? Még most is megteszem akármikor. De aztán velem csinálod a dolgot te is, egészen végig, te . . . te, te kopasz ruina.

Az „uramöcsém” megijed, hogy az ifju öreg állni talál szavának s szerényen elhallgat. Gyuri bácsi is megcsillapul lassankint s csak néha-néha morog egyet-egyet „ruina uramöcsém”-re.

— Segít nekem a huszas.

— Contra.

— Recontra.

— Öcsém vigyázz a pagátodra.

*

Az ebédülőben asztalterítésig s asztalszedésen tul a hölgyek durákoznak a főtisztelendő urral. Igen ártatlan s éppen nem hazard kártyajáték az a durák. A ki veszt, annak, ha férfi, főkötőt, ha nő, hálósipkát huznak a fejére — ez a dologban a szörnyen mulatságos.

Berkesné tensasszonynak folytonosan ott virít a fején a hálósipka, a mi őt igen elkeseríti, lévén azon hiszemben, hogy ez nagyon levon az ő tekintélyéből ugy a főtisztelendő ur, valamint a két házi kisasszony előtt is. Végre rájön a dolog nyitjára s földhöz vágva kártyáit, elpergi a bűnlajstromot.

A lányok csálnak, a főtisztelendő ur is csal; ő hamiskártyásokkal nem játszik.

A főtisztelendő ur ájtatosan tagadja a dolgot, azt állítván, hogy az meg nem egyezné lelkipásztori jellemével.

— Ugyan csak ne tagadja, láttam paklizott a Sárival az asztal alatt, Margit meg egy helyett négyet tett be.

— Ez már mégis nagy lelketlenség töled; nem igaz, én nem négyet tettem le, csak három.

A főtisztelendő ur kijelenti, hogy ő mély megbánást érez, s kész elülni Sári kisasszony mellől, nehogy továbbra is gyanuba vegyék. Oda is ül Berkesné tensasszony mellé s most már azzal pakliz az asztal alatt, azonban Berkesné tensasszony a két hamis lány különféle szemhnyorgatásából megérti azok szándékát és segíti bemártani a főtisztelendő urat, a mi teljesen sikerül is.

*

A rektor ur szerény alázattal bekopogtat s hozzá a falubeli legfrissebb híreket. Ő a falu élő hirlapja.

Ujságolja tisztelettel, hogy megérkezett a vármegye a szomoru Karajos-Tarajos ügyben vizsgálatot tartani. A rektor ur tudvalevőleg more patrio minden hatóságot, a zsandártól kezdve a törvényszéki elnökig vármegyének tart.

És mi is az a Karajos-Tarajos, dolog, azt is elmondja a rektor ur.

Karajosék meg Tarajosékszomszédok. Tarajosék egy disznóval többet öltek, mint Karajosék. Karajosné, ezt a ke-

ritésen köröszkül fölhányta Tarajosnének. Ezen Tarajosné elkeseredett s lecsufította Karajosné, de nagyon. Karajosné elpanaszkodott az urának. Karajos Tarajossal a korcsmában meghányta vetette a dolgot s még hazafelé is hányták vetették, pedig akkor már nagyon bevalának rugva. Karajos végül azzal akart elbucszni Tarajostól, hogy „mégis csak több disznót öltünk egygyel mint kendtek” a mire a humorisztikus Tarajos azt, mondta, hogy „no hát öljünk mi is még egyet” s ugy kólintotta fejbe Karajos szomszédot egy keze ügyébe esett ruddarabbal, hogy az menten szörnyet halálózva vala. (Nem a rud, de Karajos.)

Ez ügyben járt most itt a „vármegye”, mely mikor óriási bundákba, botosokba és karmantyukba burkolva elrobog az ablak alatt, félbeszakad a tarokk és durák s ki-ki szent borzalommal rohan az ablakhoz, hogy egy perczig láthassa a kérlelhetlen igazságszolgáltatás bundás férfainak hidegtől pirosuló orrát.

A gróf ur titkára hercegi szelebu-diasággal ront be a hölgyek közé.

— Nagysádkáim, nagysádkáim, ki csókol meg, pompás jó hirt hozok.

— Meg . . . ?!

— Én . . . ?!

— Ged . . . ?!

— Fe . . . ?!

— Oh igen, az én befolyásom, hiába, mindent kiviszek nála. Jó fiu, igen jó fiu, megígérte, hogy ő is fog néha velünk korcsolyázni.

— Lehetetlen!

— Minő kegyes!

Új fordulat a falu haute volée-jának életében. A gróf birkauztatója befagyott s a gróf rendelkezésére bocsátja azt a korcsolya sport kedvelőinek.

A jégen mindenki ott van, néha maga a gróf is. Nem nagyon szép, nem nagyon szellemes, no de nem is büszke. Izabella kisasszony olyan nyájasan mond este ötkor „jó reggelt,” hogy Izabella kisasszony gardeirozó mamája többször elégedetten hangsúlyozza, hogy a gróf nőtlen.

Es az a titkár, ah! Minden hölgynek tud valami szépet mondani. Az egyik a korcsolyázó Diana, a másik a merész Zrinyi Ilona a harmadik a tovasikló Sába királynője, — a mi mind igen szép mondás, bár a hasonlatokban használt hölgyekről eddig nincs bizonyítva, hogy a korcsolyázást sport-szerűleg üzték volna.

Hiába, a mi szép az szép, s a szellemes titkár urnak bókjaiért még azt az impertinens éleztet is megbocsátják, hogy ő nyáron a báránycáké, télen a libácskáké.

Mindenki boldog, csak a főtisztelendő ur nem az, ki a parton toporzékol, kapkodja lábát, lehelgeti markát, epedve ama pillanat után, mikor a jégsporthoz ujából a duráksport váltja fel. Rá is fogják a szegényre, — a titkár

ur sugalmazása után, — hogy minden reggel misét mond a jégolvadásért, a miért aztán ő még a szokottnál is nagyobb megvetéssel nézi végig a szellemes titkárt, kiből hölgyek körül veszedelmes versenytársat lát.

No de végre is leoldják a korcsolyákat s újra a tarokk meg a durák járja.

— Segit nekem a huszas.

— Contra.

— Recontra.

— Vigyázz öcsém a pagátodra.

Igy mulatnak télen a „jó falusiak.“

Andronikus.

A grófnő Melanie.

Nagyon kedves kis kóristanő a . . . igen, a párisi Variété színházban. Fia-tal is, szép is, nem csoda tehát, hogy heves mozgásba hozta egy dús gazdag bankár nyalka fiát. A bankár ifju, még nagyon fiatal lévén, nem rendelkezett annyi pénzzel, hogy a kis Melanie külvárosi lakása helyett, ennek az ő szépségéhez méltó termeket rendeztesse be. De ha kevés volt a pénze, annál nagyobb vala a szerelme és — Melanie szíve sem volt köből. Szóval szerették egymást, boldogok voltak.

Ez nagyon rendjén lett volna, ha véletlenül egy nem kevésbé ismert gróf a proscénium páholyból szintén észre nem veszi a kis Melanie-t. Ha csak észrevette volna! De még meg is tetszett neki, a minek az által adott kifejezést, hogy egy gyémántokkal dusan kirakott ékszer küldött a szép kóristanőnek. Az ékszer nagy benyomást tett Melaniera.

Még aznap este biztosítá a grófot forró szerelméről és másnap Melanie már „kis grófné“ volt, a mely czimhez méltóan, a külvárosi szegényes szobából a gróf által a legpazarabb elengacziával berendezett termekbe vonult be. A gróf még az nap este meglátogatta. Csak azért, hogy megkérdezze tőle, mint érzi magát új lakásában. Melanie el volt ragadtatva. Természetesen a gróf is. Ugy 11 óra tájban arra kérte a grófot Melanie, távoznék most, nem akarja magát a házmester gunyának kitenni. A gróf udvarias; távozik. Utközben azonban gyanu támadt a nemes grófban, vajon hű marad-e Melanie? Gyorsan határozott és visszahajtatott Melanie lakására.

Pár pillanat múlva már ott volt. A házmester kinyitja a kaput, a gróf felrohan a lépcsőkön az imádott lakásába. A szobacizizus — mint minden francia erkölcsi drámában — zavarban van. A gróf borzasztót sejt, gyorsan benyit a boudoirba és — meglátja a bankár ifjut Melanie lábainál . . .

A gróf szótlanul elhagyja Melanie lakását, de alant, a kapu előtt megállt.

Hideg, erős éjszaka volt. De a grófot nem rettentí a rossz idő, és hogy ne unja magát, egy vastag bottal — a vastag botok most divatosak — a legőben vagdalódzott.

Percz percz után, óra óra után mulik. A bankár ifju még mindig fönt van. A gróf még mindig vár. Melanie lakásán nagy a kétségbeesés. Az ifju jajgat, hogy megindítaná a kösziklét. De nincs segítség, nincs menekvés. Végre — reggel 8 órakor — kinyilik egy első emeleti ablak és az ifju hangosan kiáltja az utcára: „Policzaj! Policzaj!“ Két konstábler . . . azaz sergens de ville bámulatos módon meghallja a segélykiáltást s ezek védelme alatt hagyja el Melanie lakását . . .

Három órával később a gróf ismét ott van a lakás előtt, vele jött egy butorszállító kocsi is. Melanie alszik. A gróf felkölti és most következett egy jelenet, mint Risler harmadik felvonásában.

A lakás egy negyed óra múlva kiürült és Melanie kicsöppent a grófságból.

Most ismét a külvárosi szegénylakásban rejtegeti forró szerelmét . . .

Szegény Melanie!

Boldog karácsonyünnepet!

A sirókért, a szenvedőkért
Fáradt szemem könnyel telik,
Szívembe küldi jajgatását,
Fájó panaszát mindenik.
Megreszket ajkam . . . Halk fohásza
Keresi titkon az eget:
Hozz, oh világnak Messiása,
Boldog karácsonyünnepet!

Vad lázban égő emberelme
Eseng a megnyugvás után;
Lelkén sötét emlékek átká
Viharzik át az éjszakán . . .
Ah, sirja már régen megóva —
Pihenni térne! . . . Nem lehet! . . .
Hozz rá, világnak Messiása,
Boldog karácsonyünnepet!

Kit küzelembé hitt a végzet
S a nagy tusában elbukott;
Kit bősé igézet üldöz egyre
És nincs egy percze sem nyugodt:
Epedve vár vigasztalásra,
Lelkén ringatja képedet . . .
Hozz rá, világnak Messiása,
Boldog karácsonyünnepet!

Megreszket ajkam . . . Gyászos emlék
Száll átsuhanva lelkemem —
Ma már futó felhő, de egykor
Minden paránya fáj nekem!
És azt is — azt is megbocsátva,
Takargatom a sebhelyet . . .
Hozz, oh világnak Messiása,
Boldog karácsonyünnepet!

Oh, millióknak szenvedése
Egy, egy imába olvad át;
Vén Simeonok serge várja
A megváltásnak hajnalát;
Megtört anyák . . . bus özege . . . árva . . .
Hajótörött — kétségbeesett . . .
Hozz rá, világnak Messiása,
Boldog karácsonyünnepet!

És hallga! ott a messzégen
Láncz csördülése sir felém:
Ígába görnyedt népek ajkán
A végvonaglást látom én!

Oh jöjj! s ha lelsz még rab hazára
És látasz hanyatló nemzetet,
Hozz rá, világnak Messiása,
Boldog karácsonyünnepet!

Szabó Jenő.

Nagy Szerelem.

Szegény fejem, mit is vivódoz,
Hogy hounan e nagy nagy fájdalom.
Hisz tudhatnád te azt nagyon jól,
Mi voltaképp az én bajom.

Hogy nem tudok szeretni lanyhán,
Csak szertelen, szörnyen, nagyon.
Ugy ég a vérem mint a kátrány
A tengeren törött hajón.

Mint a salétromos rakéta
Mely égbe vágyva susterog.
Erőködését mosolyogva
Nézik le fényes csillagok.

A kiket meg se közelíthet,
S még le se ért, elég a láng . . .
Elveszve üdve az egeknek
S a földi kéjnek egyaránt! . . .

Vajda János.

Prolog.

Fel a fővel, szív dobogj fel!
Jövőbe nézz te képzelem,
A pálmát csak az vízi el,
Ki sikra száll — itt merni kell.

Megállítani futó időt,
S nyüzsgő népek nagy tengerét;
Szembeszállni villámokkal,
Miket szór a haragvó ég;

Elérhetlen álomképért
Felesküdni a nyomorra,
Megküzdeni s el nem bukni
Fél uton az utca-porba.

S bár a miért sikra szálltál,
Hogy győztes lész nincsen remény,
Szentül hiszed: ideálért
Küzdeni így az is erény.

Küzdeni! — te bohó, balga,
Ugy gondolod ez az üdvöd;
Lesz módodban mig magad e
Sivár létén végig küzdöd.

És akkor majd lehül véred;
Győzelmi jel s pálma-ágra
A küzdő szív, megtört lélek
Nem szomjazik — nincsen vágya . . .

— Legyen; de a megtört lélek
Csalódásának regéi,
Oly megható, olyan szépek,
Erdemes ezért is élni.

Mit bánom én, éltem delén,
Az ösvény tövis közt vezet;
Nem csüggedek, reményem él,
Hogy véget ér e rengeteg!

Addig is fel, — a jövőért! . . .
Szárnyára kap majd játszi hír,
Küzdeni egy álomképért,
Mig elföd a hallgatag sir. . .

„Senki“ dalaiból.

228

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Egész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal

Budapest, József-körút
5. szám.Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet, a „Balaton-Egylet”, a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet”, a „Budapesti, hegyvidéki turista-Egylet”, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet”, a „Budapesti Torna-Egylet”, a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet”, a „Debreczeni Torna-Egylet”, az „Egyetemi Athletikai Club”, „Első Magyar Vivó-Egylet”, az „Ersekújvári Vivó- és Torna-Egylet”, a „Fertői Csónakázó-Társaság”, a „Győri Csónakázó-Egylet”, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet”, a „Kolozsvári Athletikai Club”, a „Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet”, a „Főv. Vivó-Club”, a „Körmendi Athletikai Club”, a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet”, a „Magyar-Ovári Torna- és Vivó-Egylet”, a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet”, a „Makói Torna-Egylet”, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Lévai Torna- és Vivó-Egylet”, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet”, a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet”, a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet”, a „Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egylet”, a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet”, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet”, a „Nemzeti Hajós-Egylet”, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet”, az „Ó-Becsei Kerékpár-Egylet”, az „Ó-Budai Torna-Egylet”, a „Pécsi Athletikai Club”, a „Pozsonyi Hajós-Egylet”, a „Pozsonyi Torna-Egylet”, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet”, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet”, a „Sátoraljai Községi Korcsolyázó-Egylet”, a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club”, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet”, a „Szabadkai torna-Egylet”, a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör”, a „Szegedi Csónakázó-Egylet”, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet”, a „Szegedi Torna-Egylet”, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet”, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet” és az „Újvidéki kerékpár- (Bicycle) Egyesület”, a „Pápai korcsolya-egylet”, a „Torontáli korcsolyázó- és hajós-egylet”, „Szegedi Kerékpár-egyesület”, „Sportkedvelők köre, EVeszprémi torna egylet”, „Tordai korcsolyázó-egylet”, „Budapesti Torna-Club”, „Zombolyai atletikai club”, a „Szászvárosi atletikai club”, a „Szolnoki korcsolyázó-egylet”, a „Budapesti polgári lövészegyesület”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A „Pihenő” mulattató mellékletünk tartalma: Petőfi leg-hitelesebb arcképe. — Uti élmények Londonból Nápolig. — A kis Jézus, Dürer festménye után. — Petőfi szülőháza Kis-Kőrösön. Dörre Tivadar rajza.

Kilenczedik évfolyam.

A „Herkules” előfizetési ára „Pihenő” című szépirodalmi képes mellékklappal együtt:

egész évre 4 frt
fél évre 2 frt
negyed évre 1 frt

Az előfizetési pénz póstautalványon a „Herkules” kiadóhivatalába (Budapest, József-körút 5.) küldendő.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter kör-rendelete a „Herkules” érdekében.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszter Magyarország összes tankerületi kir. főigazgatóihoz és kir. tanfelügyelőihez a következő iratot intézte:

47020. sz.

A »Herkules« című testgyakorlati hetilap, szerkesztik: Porzsolt Jenő és Porzsolt Kálmán, eddigi fennállása után olyannak bizonyult, mely a maga nemében szakirodalmunkban hűzapot pótol, ennél fogva terjedése kívánatos.

Felhivom tehát czímet, hogy hatáskörében az iskolában s azok előjáróinak ajánlja a szaklap megrendelését. Az állami és államilag segélyezett iskolák megrendelhetik költségvetésükből. A felekezeti iskoláknak ajánlani lehet a megrendelést.

Kiterjed e jól szerkesztett szaklap első helyen a tornázásra, azután a korcsolyázás, csónakázás, vívás, velocipédezés stb. köreire.

TORNA.

Lányok testgyakorlata.

Képpel.

A nőnevelés nagy érdeke, hogy a lányok is rendszeres testgyakorlatokat üzenek; ezért a törvényhozás nálunk is jó eleve gondoskodott arról, hogy a tornázók rendszeresítsenek a leányiskolákban. Képünkön gazdag gyűjteményét mutatjuk be a lányok testgyakorlatainak, melyek tanintézeteinkben divatosak. Egyre akarjuk azonban figyelmeztetni a tornatanítókat és tornatanárokat: arra, hogy a lányok testgyakorlatainál minden korban nagyon óvatosnak kell lenni. Egész sereg gyakorlat van, melyeket nem szabad leányiskolákban elővenni, mert nem illenek a lányok gyöngéd testalkatához. Mint képünkön is látható, a lányok testedzésénél nagy figyelmet érdemel a mozdulatok kecsessége s erre mindenesetre többlet kell adni, mint a nagy erő kifejtésre és erőfeszítésre. Számos leányiskolában teljesen elhagyják a tornázást s így Csáky Albin gróf legújabb rendelete a lányok korcsolyázása érdekében sok helyen végrehajthatatlan maradt. Ez nagy mulasztás s fölhevítjük reá mindazok figyelmét, kiknek hivatalos körükben alkalmuk nyílik e bajok orvoslására.

A tornászat alól való fölmentések a főváros iskoláiban az 1890—91-iki iskolai évben.

(Hivatalos kimutatás.)

Az összesen 9.811 tornaköteles gyermek közül részint egészen, részint fentartással fölmentetett a tornázás a

635, vagyis 6.5% a mi a tavalyi 7.1%-kal szemben a fölmentettek számának ismét némi csökkenését mutatja.

Visszapillantástelve a hét utolsó tanévre, azon örövendetes tényt konstatálhatjuk, hogy a torna alóli felmentések száma évről-évre jelentékenyen csökken, olyannyira, hogy míg az 1884/85-ki tanévben a felmentettek száma még 13.5% volt, addig az utolsó tanévben már csak 6.5% volt. Volt ugyanis:

	a torna- kötelesek	a fölmen- tések	%-ban
	s z á m a		
1884/85-ben	6.630	898	13.5
1885/86-ban	7.460	971	13.0
1886/87-ben	7.320	796	10.9
1887/88-ban	8.968	728	8.1
1888/89-ben	8.897	705	7.9
1889/90-ben	9.429	670	7.1
1890/91-ben	9.811	635	6.5

Ha a tornázás alól fölmentetteket kerületek szerint vesszük szemügyre, azon figyelemreméltó jelenségre akadunk, hogy a legszegényebb nép által lakott Kőbányán a fölmentettek száma legnagyobb, másrészt azonban tapasztalható, hogy az 1884/85- és 1885/86. tanévekben a legvagyonosabb városrészben is, a IV. kerületben, a fölmentettek száma feltűnő nagy volt. Az utolsó években azonban a belváros már a legkedvezőbb viszonyokat tüntette föl e tekintetben, úgy, hogy még az V. kerületet is túlhaladta. Tekintve azt, hogy a felmentések száma általában minden tekintetben az utóbbi években határozottan csökkenő irányzatot vett, ez kiválóan annak jeléül tekinthető, hogy a tornázás iránti kedv mindinkább fokozódik s hovatovább érvényre jut azon meggyőződés, hogy a gyermek egészsége fejlődésének alapfeltétele a rendszeres testelés.

A fővárosi elemi iskolák tornaköteleseinek az 1890/91. tanévben történt vizsgálatának kimutatása a tiszti főor-

vosi hivatal kimutatásai alapján, azt mutatja, hogy felmentetett a szertornázás alól 249, egészen 386; tornára alkalmatlanok összege 635, tornára alkalmasok összege 9.176.

A torna alóli felmentés okának kimutatása szerint csont bántalom 68. Angol- és görvélykór 51. Gerincoszlop elgörbülés 28. Izületi bajok 42. Vérszegénység 75. Szervi szívba 32. Általános testi gyengeség 108. Légzési szervek bántalmi 19. Sérvek 50. Fülbántalmak 19. Szembántalmak 72. Idegbajok 24. Egyéb bántalmak 47, növendéknek volt akadály a tornázásban.

Ha azt keressük, hogy mi okozza legnagyobb részben a felmentéseket, úgy látjuk a kiutatásból, hogy a legtöbb tanuló általános testi gyengeség (17.0%), szembántalmak (11.4%) és vérszegénység (4.8) következtében mentetett fel a tornázás alól.

A nyitramegyei vívó- és torna-egyesület vigalmi bizottsága ez évi december hó 12-én alakult meg. Az egyület a bekövetkezendő farsang folyamán több mulatságot szándékozik rendezni. A klub kebelében irodalmi s művészeti szakosztály is alakult, amely felolvasási estélyeket fog rendezni. Az első január 6-án tartatik meg.

A győri tornaesernök javára műkedvelő-előadás készül és pedig a »Falu rossza« a kiválasztott darab.

Városi iskolák tisztítása. Wiesbadenben eddig hetenkint kétszer való kis présből és négy hetenkint történő felmosásból állott. Most Israel városi építőmester rendeletére a tisztogatás napoként történik, még pedig úgy, hogy a szobák padlóját söprés előtt nedves fűrészporral hintik be, hogy a por felverését elkerüljék, ezen kívül a szobákat kéthetenként fel is mossák. Késéggivül szép haladás ez az iskolák egészségügyét illetőleg, és bizony jó volna, ha nálunk is követői akadnának szomszédaink gondosságának.

A budapesti tornaclub december 21-ére a club helyiségében (V. ker., állami főreáliskola tornacsarnokában Markó-utca) disztornázást hirdetett a következő műsorral: I. Felvonulás. II. Szabadgyakorlatok, vezényli: Dr. Ottó József, a club művezetője. III. Csapattornázás: 1. csapat, a magas kor-

óriási víztömegnek, valóságos tengernek látszott, mely hullámszik, melyet a zivatar korbácsol. Csak itt-ott emelkedtek ki szigetek gyanánt egyes magaslatok, s e magaslatokon egyes városok, falvak tornyai. Mint távoli partok az étfalvi hegyekről a brassói, s a fogarasi havasok, Felső-Magyarországon a Királyhegy és a Tatra ormai zárták el a láthatárt.

Amíg a hajtókat és az első hajtást rendezték, ezt a nagyszerű látványt szemléltem Károly barátommal, ki valamelyik időközi választásnál épen képviselő jelölt volt. A korteskedést a megelőző napokon már elvégeztük, s ez egyike volt a legkellemesebb és legkönnyebb feladatoknak. Károly barátom Felső-Magyarországi jobb családai egyikének nevét viselte, melynek fényét még irodalmi sikerei által is emelte. Nem volt ugyan azon vidék szülőtte, hol föllépett, sőt felléptéig személyesen senki sem ismerte; de jó modorával, szellemével azonnal meghódította választóit, s magas lendületű költői szölamokkal ékeskedő beszédei, pohárköszöntései különösen a nőket nyerték meg számára. X felsőmagyarországi városka pedig híres szép és művelt hölgyeiről. Korteskedésünk főleg abból állt, hogy a város legelőkelőbb családainál ebédeltünk, vacsoráltunk; egyszerre élveztük a szép és művelt nők társasága által fűszerezett magyar vendégszeretetet és gyűjtöttük a szavazatokat. Károly ellenjeltje már-már vissza akart lépni.

Az egy hétig tartó mulatságot a választás előtti nap vadászattal akartuk befejezni, s a vidék egyik előkelő földbirtokosa megígérte, hogy medvevadászatot rendez. Károly híres lövő és bátor vadász hírében állott. Hogy

TÁRCZA

Medvevadászat.

— Képviselőválasztási történet. —

Irta: Beksics Gusztáv.

Ökrös szekereken felértünk a havasra. Felső-Magyarország egyik legkisebb vidékén. Enyhe, sőt meleg nap volt, valóságos tavasz december elején. Oly nap, melyhez foghatót csak az idén láttam és csodáltam decemberben, Erdélyben, Háromszéken, mikor Imre Albert kitűnő barátom vendégszerető meghívása folytán az étfalvai hegyeken vadásztunk medvére. Ritka találkozása a véletlennek, hogy itt és ott szinte ugyanazon látvány tárult fel szemem előtt. A hegygerinczére megérkezve, mintha tündéralom a tenger partjára varázsolt volna bennünket.

Sokféle és sok alakjában láttam a tengert, ott, ahol az oceán végtelen síkja terül el, vagy más világgrészek partjairól érkezik tompa dörgésével, a basszusok eme legmélyebb hangjaival a fehértarajos fekete hullám. És ott, ahol hegyek közé szorítva a tengernek, a végtelenségnek csak egy darabja látszik. Hányszor bámultam a Karszt kopár ormairól a gyönyörű Quarnerot, vagy Corfu bérceiről a görög szigetek és a zvod albán hegység közé szorított Földközitengert. A hasonlat mégis meglepett.

A hegység lábai alatt elterülő széles síkságot Háromszéken ép úgy, mint Felső-Magyarországon sűrű ködfátyol borította, s ez a ködfátyol a kelő nap sugaraiban

látón, csapatvezető: Dr. Ottó József, 2. csapat, lőszéltében, csapatv.: Dr. Hausser Adorján, 3. csapat, bakon csapatv.: Ant. on y István. IV. Versenytorozás; Összetett verseny kezdők számára: függészkedés és magas ugrás. V. Lőszéltében rugódeszkával. VI. Sulyemelés. VII. Fokozatos szabadtorozás a magas nyújtón. VIII. Díjak kiosztása. IX. Elvonulás.

Az Aradi torna-egyesület december hó 19-én a lyceumi tornacsarnokban házi ünnepélyt hirdetett a következő műsorral: 1. Felvonulás. 2. Szabadgyakorlatok, vezérli Nagy Sándor művezető. 3. Csapattorozás: 1-ső csapat, lovon (széltében) csapatvezető: Halász Jenő. 4. Verseny torozás: Összetett verseny: sulyemelés és magas ugrás. 5. Szabadtorozás: a) a magas nyújtón, a) korlátón. 6. Díjak kiosztása. 7. Elvonulás.

ATHLETIKA.

A modern vivás művészete és a párbajvivás. *)

Irla: Rösler Gyula vivómester.

Nem szándékozom visszaélni tisztelt olvasóim türelmével, azért nem is foglalkozom a felvett tárggyal oly bőven, mint azt megérdemelné, hanem csupán arra szorítkozom, hogy a modern vivás magas fejlettségének okait és magát a vivást ösmerlessen, áttérve a párbajokra.

Az emberi nem két részre van osztva: erősekre és gyengékre. De a gyenge rész alatt nem a hölgyeket értem, kik közül sokszor a leggyengébb is lefegyverzi a sokkal erősebb férfit, hanem azon férfikat, kiknek egy része születésénél, fejlődésénél fogva gyenge testalkattal bír, más része a folytonos élvezetekbe merülve elsatnyul, pulyává lesz.

A másik részt, az erőseket, azok képezik, kiket a

*) Felolvasatott a kecskeméti Rösler-féle vivó-iskola vivó ünnepélyén.

ellenfele, aki még puskát sem vett soha kezébe végleg leszujtassék, e célból Károlynak medvét kelle lőnie. Hadd bámulják választói szellemén kívül férfias bátorságát is.

Igy jutottunk a kelő nap sugarainál, miután a vadászrendezőjének és házi gazdának vendégszerető házában királyi reggelit élveztünk, a havasok első gerinczére. Miközben természetesen csupa medve-kalandokkal mulattattuk egymást és rémitgettük az ijedősebbeket. Minden havas vidéknek meg vannak a maga medve-kalandjai, sőt ezek közt vannak igaz történetek is. Enszékelyországi „igaz történeteket“ beszéltem el, melyeket ott hallottam. Kónya Gábor szépsiszentgyörgyi hivatalnok rémes históriáját, aki bár jó és bátor vadász, ki mindig biztos kézzel szokta leteríteni a maczkót, egyszer egy medvével mégis veszedelmes ölekezésre került dolga. A hatalmas állatot két jól irányzott golyója sem ölte meg, úgy, hogy ez megrohanta, átölelte, legurult vele a patakba. Társai úgy lötték le róla a medvét, miután arcát kezeit s mellét összemarczangolta. Félévig feküdt a kaland után, isten csudája, hogy kigyógyult. Elbeszéltem néhány vakmerő esetét a híres székely göbénak, aki már hetvenkilencz medvét ejtett el, s ki úgy lövi a maczkót, hogy bevárja három lépésre, mig feláll s azután közvetlen közelből veszi biztos célba.

Schwarztenberg herczeg esetét, akire Tapolczon egyszerre öt medvét hajtottak s a herczeg ijedtében egyikre sem lött. Hasztalan figyelmeztette a mellette álló vadász: „De hát lőjjön már, excellenciád!“ Megdermedve állt ott helyén s ez ijedtsége miatt kapta betegségét, melyben meg is halt.

természet erős testalkattal áldott meg, vagy ezt az erőt testgyakorlatok és folytonos edzés által kierőszakolták.

A természet örök törvénye küzdelemre kárhoztat embert, állatot és növényt is egyaránt s e küzdelemben az erősebb legyőzi a gyengét, a bátor a gyávát. Tudjuk, hogy ez így van mióta Kain megölte Ábelt és így lesz, mig a világ áll.

Az ember első fegyvere a dorong volt, azután a kőkorszak beálltával kőből csinált magának fegyvert, mig végre a későbbi korszak lehetővé tette a védő és támadó eszközök megalkotását, melyek a mai haladó korszakban mindjobban tökéletesednek.

Az első fegyverek kezdetlegességéről beszélni felesleges elképzelhetik t. olvasóim, hogy nem a mai kor törpe gyermekei részére volt az csinálva, bár az ősök csak úgy játszottak a súlyos buzogánnyal, vagy tenyerni széles karddal, mint a vivó-termék hősei a könnyű aczélpengével.

Az idő multával az emberek ereje folyton hanyatlott s a nehéz aczélsisak és páncél csak a győzelem akadályá volt viadal közben.

Gondoskodni kellett tehát könnyebb védelmi eszközökről s így megszülettek a modern vivás eszközei: a vékony, könnyű kard, sodrony sisak és keztyű.

A fegyverek egyszerűsítésével lépést tartott azok használatának egyszerűsítése is, mi napjainkban már egész a művészetig fokozódott.

A vivás különben is nem egyéb, mint az elméleti támadás és védelem gyakorlati érvényesítése, s mint ilyen csak a hosszas gyakorlat által emelkedik a tökély azon fokára, mely nélkül az elméletnek hasznát venni nem lehet.

Ezért van az, hogy az ügyes vivó bár kicsiny és gyenge, gyakran legyőzi sokkal erősebb ellenfelét, ki nem gyakorlott a kardforgatásban.

Dicsértem a székely pásztorok, hajtók bátorságát kik fejszével neki mennek az ép, vagy ami még veszélyesebb, a sebzett medvének. Vagy ama furlangos és vakmerő göbé esetét, aki a téli álmára épen visszavonuló medvét úgy hajtotta ki barlangjából a puskacső elé, hogy utána mászott a barlangba s ott fölrazta kezdődő álmából a maczkót.

Ennyi dicsőséget már nem hagyhattak a felvidékiek a székelyeknek, megkövetelték a maguk részét a tótoknak is. Egyik társunk azt beszélte, hogy a medvét barlangjából kihajtó székely göbé csak kis Miska ahhoz a tót-magyarhoz, aki, midőn az első medvét a barlang nyílásánál álló vadász elhibázta, azt kérdezte hát hajtson-e ki még egyet? És valóban kihajtotta a másodikat is.

— De a harmadikat már ki ne hajtad vele Aurél. — szolt közbe nevelve házi gazdánk, — mert akkor velem gyűlik meg a bajod. Ezuttal csak igaz történeteket szabad elbeszélni.

— Egészen igaz, bármily tragikus történet — szolt Aurél a házigazdához — a mi unokaöccsédél történt. Tizenhat éves, szinte még gyermek, pompás, bátor fiu, mindenkinek kedvence volt, midőn az első medvevadászatban résztvett. Oda állítottunk, hol minden valószínűség szerint nem fog kitörni a medve. Ott tört ki egy hatalmas, a hajtók által megsebzett, s így felbőszült állat. Megrohanta a fiut, ez bátran és higgadtan rásütötte mindkét csövét, a medve azonban nem esett el, már már átölelte rettentő karjaival, midőn, te barátom oda sietve, közvetlen közelből lötted le róla a szörnyű állatot. A fiunak nem történt fizikai baja; de ettől a pillanattól

A vívó-termekben akárhányszor lehet látni, olyan vívókat, kik közül az egyik termetre és erőre olyan, mint egy Herkules, s úgy látszik, mintha gyenge ellenfelét egy csapással képes lenne ketté vágni; a másik vézna alak, kit a gyöngéd női szív rögtön megszánna s talán iparkodnék rábeszélni, hogy tegye le a kardot mig nem késő.

Mennyire meg van aztán lepetve a szemlélő, mikor látja, hogy a félelem alaptalan volt, mert a Herkules hatalmas vágásait egymásután fogja fel a kis ember és visszavág, mint a villám, aztán hirtelen kitör fedett állásból és támad, bátran, hevesen, úgy, hogy ellenfelét lassankint a sarokba szorítja, mignem sikerül annak egy oldal-ugrással megszabadulni a veszedelmes helyzetből.

A felek erre ismét a terem közepén foglalnak állást és újból kezdetét veszi a harc, de most már óvatosabb a Herkules, megfontolt minden vágást, míg a kis ember még jobban iparkodik magát fedezni és visszavágásaival találni. Végre belátja, hogy ez egyenes úton lehetetlen és erre kezdetét veszi a küzdelem legérdekesebb része a cselek.

A nézőket ideges izgatottság fogja el, lesik a vívók minden mozdulatát. A Herkules egy meghiusult támadása után hirtelen lehajol a kis ember támadást színlél az ellenfél oldala ellen s mikor ez leereszti kardját, hogy megvédje az oldalt, egyet villan a kis ember kardja s a másik pillanatban — puff, egy hatalmas vágás éri a Herkules sisakját, hogy a szeme is káprázik bele s a nézők bámulva látják, mint győzi le az ügyesség és bátorság a nyers testi erőt.

De azért a nagy ember világért sem neheztel kis ellenfelére, sőt inkább megdicséri ellenfele ügyességét és karöltve távoznak a vívó-teremből, hogy helyet adjanak az újabb küzdőknek.

A ki nem próbálta, az nem is érti, hogy mint ta-

kezdve mindenütt medvét látott. Mutatta, hogy ott a medve löjjük meg . . . a borzasztó izgatottság folytán megőrült.

— Ily szomorú történeteket ne meséljünk, — szólt búsan, szomorúan házigazdánk.

— Mondok én vigabbat, — ajánlkozott egyik társunk. — Lakik itt a vidéken egy Tartarin de Tarascon, Daudet-nak komikus vadászalakja. Soha sem lőtt még medvét, már azért, sem mert soha sem volt medvevadászon. Valahányszor ily vadászatot rendeztünk, mindig beteg, vagy sürgős dolga volt; de azért ő dicsekedett legjobban, hogy „ha ott lett volna!” A hősködőt egyszer megráfaltuk. Özre és szarvasra vadásztunk, mely vadászatra ő is eljött. Azon a vidéken medve soha sem szokott tartózkodni; de mi egy kis hegyi lovat medvebőrbe bujtattunk s egyenesen ráhajtattuk. — Medve, medve! kiáltozták az összeesküvésben szintén résztvevő hajtók. Lövések történtek, persze csak a levegőbe. A medvebőrbe bujtatott ló megvadulva kitör, neki megy hős barátunknak. Ez elfelejt lőni. Oda rohanunk, s mit látunk? A bátor medveölő fennül a fán, s kutyája, mely övéhez volt szíjazva, fuldoklott, vonított a legteljesebb akasztás processusa alatt. Lett általános kacaj. Soha sem tudtuk megmagyarázni, mikép volt képes téli eszímákban s termetes kutyáját magával vonszolva, felszaladni oly sudár és magas fára. Ily bámulatos gimnasztikai eredményeket tud létrehozni a félelem.

E különböző komoly és mulatságos történetek élénk benyomása alatt állítottak fel bennünket az első hajtáshoz.

lálhat valaki élvezetet abban, ha felebarátját karddal támadja meg, és míg annak fájdalmat okoz vágásaival, addig saját bőre épségét is veszélyezteti. De a ki próbálta, az tudja, hogy ez csak az igazi élvezet, legméltóbb a férfiúhoz.

A tivornyázás a korcsok élnevezte, a vivás a férfiaké, — ha nem is számítónok számtalan előnyeit!

Miben állnak ezek az előnyök? — kérdezik tisztelt hallgatóim, elmondom:

Először is ne higgyük, hogy a vívó csak karjával viv. A küzdelemben részt vesz minden porcikája, sőt nemcsak a test, hanem a lélek is, minden érzékével.

A mozdulatok biztonságához föltétlenül szükséges a szilárd alap és csak az alsó test, a lábak és csipő megfeszítése által érhető el, mi által az alsó test izmai hatalmasan kifejlődnek. A támadás gyors keresztülvitele a derék hajlékonyságát és ruganyos kar izmokat; az ellenfél mozdulatainak felismerése éles szemet: a támadás meghiusítása hidegvérűséget; a visszavágás gyors elhátározást; a sikeres támadás találatkonyságot és az alkalmas pillanat kiösmérését, fölismérését feltételezi s az egész együtt a test minden részét harmonikusan fejleszti, az izmokon kívül a tüdőt is megedzve.

A gyakorlott vívónak minden mozdulatából az öntudatos erőt lehet észrevenni s a jó vívó képessége nemcsak a vivás és szép testtartásban nyilvánul, hanem a gondolatok megneemesülésében is.

Mert a jó vívó mester nemcsak a vivásra oktatja tanítványait, hanem ügyszólván lovagiasságra is, hogy kimélje a gyengét, ne féljen az erőstől; ne hivalkodjék, de ne is alázkodjék; becsülje a bátort, vesse meg a gyávát; ne legyen vakmerő, de bízzék önmagában; legyen egyenes, nyílt, szókimondó, de ne durva, erőszakos, vagy álszentelkedő és végül legyen mindenek felett lovagias a nőkkel szemben, — egyszóval legyen gentleman.

Károly barátomnak, a képviselőjelöltnek kellett ugyan mindenesetre medvét lőni; de engem is oly helyre állítottak, hol várható volt a maczkó. — Tavaly ilyenkor — mondá házigazdánk — itt járt majdnem szerencsétlenül egy vadász a rosszszul lőtt medvével.

Jó biztatás, gondolám, de azért nyugodtan foglaltam el helyemet. Károly tölem balra a harmadik szomszéd volt.

Megkezdődött a hajtás. Nem lehet izgatóbb jelenetet képzelni, mint ily vadászat nagy és néha veszélyes vadra. A havási rengeteg, mely szélcsendben, s a langyos nap-sugárban az imént még oly néma volt, mint a halál, s mint némák a természet nyugodt, hatalmas erői, most egyszerre roppant hangzavar színhelyévé lett. A hajtók csatárlánca éktelen zsvajban tört ki, mely a távolból közeledve mindig kivehetőbb, majd fülsiketítővé lett. Ijedten csaptak el fejünk felett a száraz ágak és a fenyők koronái közt a felvert madarak rigók, szajkók, baglyok stb. Felénken suhan át egy-egy őz karcsu alakja, s ezuttal bántatlanul, mert csak medvére volt szabad lőni. Ravasz sunyisággal közeledett, a bokrok közt lapult meg, s majd villámgyors ugrással vetette át magát a vadászok vonalán az odújából zsákmánykeresésre kisompolygott róka. Hatalmas robajjal törte a száraz cserjét a hatalmas robajjal törte a száraz cserjét a hajtók által felvert disznófalka. Távolból egy-egy lövés döreje vegyült a zajba. Megmozdultak előttem a bokrok, fekete árny setétedik el hozzám a nyilásokon keresztül. Ez okvetlenül medve. A maczkó néha nagyon óvatosan, a területet vizsgálva halad előre. Le-le ül, hogy hátra figyeljen a hajtókra; máskor meg különösen a hegyről lefelé ke-

A jó vivóban mind e tulajdonoknak összpontosulnia kell lenni, de igen természetes, hogy míg mind ezen tulajdonságok kifejlődnek, ahhoz idő kell és szakértő vezetése, ki a vivó minden előnyét és hibáját fel tudja ismerni és vagy leszoktatni azokról, vagy megtanítani, hogy az gyakorlatilag is érvényesítse.

Mert az elmélet magában véve semmit sem ér s egy régi jó közmondásunk is azt mondja: „gyakorlat teszi a mestert“.

*

Most átlérek a párbajra.

A párbaj eredetét biztosan megállapítani alig lehet, már az ó testamentum is említést tesz róla, a mennyiben elmondja, hogy mint hegedülte szent Dávid a másvilágra Góliáthot.

A történelem is számos példát mutat fel, mikor az egymás ellen harczoló királyok meg akarva kimélni népüket a nagy vérontástól, kiválasztották seregök legbátrabb és legerősebb embereit s e két emberre bízák az egész sereg és a nép sorsát.

A vesztes harczos népének föltétlen meg kellett adni magát, mert a párbaj kimenetelében nem az erő vagy ügyesség győzelmét, hanem a sors akaratát látták.

A középkorban a vád és védelem a kardra volt bízva, és az igazságot nem a bíró mondta ki, hanem a feleknek kellett azt karddal kivívni: ezt nevezték „Isten ítéletnek“.

Később az „Isten ítélet“ szabályait megszigorították s a keresztény vallás terjedésével a pápa egyházi átok alá vetette az ilyen résztvevőket, de ez csak azt eredményezte, hogy a párbajok ezután titokban folytak le és elfajultak.

Később az ország szigorú törvényei következtében megfogott a párbajok száma, de az utolsó században ismét mindjobban elterjedt s ma már ugyiszólván rag-

resztül gomolyog a vadász előtt, mint fekete lavina. Az én medvéim, úgy látszott, a taktikus és fontolva haladó maczkók közé tartozott. Kettős csövű, express fegyveremet lövésre készen tartva, vártam, hogy célba vegyem medvémet, mielőtt kiér a tisztásra. . . . Házigazdám lépett elém a sűrűből, a ki fekete bozontos kabátjával és kucsmájával a sűrűben medvének látszott, s ki a hajtás alatt helyét meggondatlanul elhagyva, nekem jelt nem adva, a hegynek meghajolva, majd pihenni meg-megállva közeledett. Így szoktak történni, ha a vadászok nem hideg vérűek, a legnagyobb szerencsétlenségek. Épen perelni akartam házigazdám meggondolatlansága miatt, melyben forog vala, ha helyemen könnyelműbb vadász áll, midőn a hajtók torkuk szakadtából kiáltották: Medve! Medve!

Valóban medve volt a hajtásban. Velünk átellenben terült el kissé ritkásabb cserjésű hegyoldal. Világosan láttuk, hogy nagy, hatalmas medve közeledik és épen Károlynak tart.

Szivszorongva vártam a történendőket. Károlyt bátor férfiúnak ismertem, kinek párbajai alkalmával dicsérték hidegvérűségét. De mégis aggódtam, mert barátomnak ez volt első medvéje, melylyel szemben áll. És a legbátrabb vadászok szívét is próbára teszi a hatalmas állat, pláne, ha fel van ingerelve, s fejbőrét, mint bozontos oláh kucsmát, villogó szemei fölé rántva, két lábra áll.

Oldalról lövés hallatszott, mire a medve felordított. Valaki a vadászláncz tuli szárnyáról, nagy távolságból, mintegy vaktában rálőtt a medvére, s azt rossz helyen találta. A maczkó dühösen rohant épen Károly felé.

lyos betegséggé vált, melyet legáltalában „párbaj mániának“ lehet nevezni.

A mai fiatal ember, ha még nem volt párbaja csak „fél ember“ számba megy a distinguált izlésű társaság előtt, míg azt, kinek már volt egy párbaja, igazi gavalárnak tekintik.

A párbajokról alkotott fogalmak és ítéletek a legkülönbözőbbek, de kétségtelen, hogy nagy részök elítéli a párbajt, mert az mai alakjában nem egyéb, mint komédia.

Képzeld el, tisztelt hallgatóim, hogy egy fiatal ember megy az utcán és egész véletlenségből megérinti egy szembe jövő másik ifju karját.

Ez megfordul és rákiált „Micsoda szemtelenség az, engem meglökni? Itt a névjegyem. Lakom a malom-utcában. Elvárom segédeit“

És másnap a két fél, a ki életében egyszer látta egymást, mint halálos ellenség áll szemközt élesre fent aczéllal vagy golyós pisztolylyal. Összezsapnak és a mint az egyik bőrén egy kis karczolás van, vagy pedig a levegőbe löttek, kezet fogva, elválnak.

Hát, uraim, és hölgyeim nem nevetséges ez? Hiszen ha kezet akarnak fogni, minek állnak előbb szembe, mint ellenségek? s ha mint egymás életére szomjas ellenségek állottak szemközt, minek fognak kezet, hisz ezt megtehették volna előbb is. Ezért nagyon nem érdemes annyi költséget csinálni és izgatottságot kiállni, mert ha komoly okunk van a párbajra, verekedjünk komolyan, ha pedig nincs rá komoly ok ne verekedjünk semmiképen.

A párbaj számos indító oka közül csak egyet látok igazoltnak: mikor a férfi becsületében van megtámadva és ügyét bíróra bízni nem lehet. Akkor döntsön köztük a kard, vagy a golyó legyen „Isten ítélet“. Azért mondom ezt „Isten ítélet“, mert a párbajba a sorsnak is van beleszólása és akárhányszor megtörténhetik, hogy

Két lövés dördült el, aztán teljes csend lett. Odarohanunk, hol Károly állt, de sem a lött medvét, sem a vadászt, nem láttuk. Hová lettek? Csak nem hurczolta magával a sebzett vad a vadászt?

Kiáltottunk, míg végre egyikünk feltekint a hatalmas fenyőfára, mely alatt Károly állt, s ott látja ennek legfelsőbb ágai közt, holott haloványan szólni nem tudva, Károly barátunkat.

Távolabb megtájtuk a medvét is, két jól irányzott golyó áttal megölve. Később megtudtuk, hogy Károly mind a két csövével eltalálta a medvét, ez azonban még nem lett harczképtelenné. Hátsó lábaira állt s meg akarta támadni Károlyt, a ki lélekjelenlétét e pillanatban elvesztette.

Sohasem tudta megmondani, mikép jutott a fára. Mi sem tudtuk megmagyarázni, mert a fa oly sima és magas volt, hogy Károly sehogy sem tudott leszállni. Kötelet kellett feldobni hozzá, azon csúszott le.

A vadászat természetesen véget ért; de egyszersmind Károly mandátuma megszerzésének reménye is. A nevetesség megölte Károly politikai pályáját. Ugyanazok a választók — urak és szép asszonyok — akik még tegnap lelkesedtek Károlyért, most kacagtak felette. Tudára adták, hogy vissza kell lépnie, mert különben csufosan megbukik.

Az üdvösséges tanulság ebből, most a választások előtt az, hogy a képviselőjelöltek ne csak ne iganak, illetőleg itassanak a medve bőrre, hanem egyszersmind ne menjenek medvére vadászni.

egy ember, kinek kezében soha pisztoly nem volt, lelővi lövésben gyakorolt ellenfelét, vagy képzett vívót győz le vivni nem tudó ellenfele.

Azok a kik egy véletlen lábrahágás, nem tetsző tekintet, vagy ehhez hasonló ok miatt párbajoznak, nem férfiaságot, hanem csak feltűnni vágyást árulnak el, mint ilyenek megérdemlik nemcsak a törvény szigorú büntetését, hanem a társadalom megvetését is.

Sajnos! a párbajozást megszüntetni még törvénnyel sem lehet, mert maguk a törvény megalkotói szegik meg először. Tovább terjedése ellen azonban tehetünk valamit, ha a párbaj hőseit megvetésünkkel sujtjuk.

Sokan vannak, kik azt hiszik, hogy a vívó-termék a párbaj terjesztői, de a nézet nagyon téves, mert ellenkezőleg a vívó-termék a párbaj terjedésének leghatalmasabb gátjai.

A jó vívómesternek kötelessége óva inteni tanítványait a párbajtól és megmagyarázni, hogy nem azért tanítja őket vivni, hogy keressék a párbajt, hanem hogy testi erejüket fejlesszék, hogy erősödjének.

A fiatal ember, ki, mint gyakorlott vívó ösmeretes, sokkal kevésbé is van kitéve a párbaj veszélyeinek, mert az ilyenekkel való összetűzést lehetőleg kerülni szokták a „párbaj hősök“, kik leginkább a tapasztalatlan, vivni nem tudó ifjakkal mernek kikötni. Ha pedig a vivni tudó férfiú még is párbajozni kénytelen, akkor nem kell reszkednie, hanem erejének, gyakorlottságának tudatában, bátran nézhet szembe az ellenféllel, hogy megvédje a legdrágább kincsét a becsületet!

A „Magyar Athletikai Club“ házi viadala.

(Decz. 8-án)

A „Nemzeti Lovarda“ hatalmas porondján 50 Esterházy című athlétát vezetett fel Zsinger Mihály egyleti művezető, mindannyian az arany ifjúság erőitől duzzadó jövedvű tagjai; no de festői gyakorlataikat és tréfás versenyeket nézte is olyan gyönyörű leány sereg — persze a mamák szürkébb arrier gardja mellett — a minőt csak a magyarok Istene legjobb kedvében teremthetett. Még jó magam is öreg athlétaságom daczára majd lobbort nem vettem egy Creól szépség tüze mellett.

A házi viadal katonai zene mellett kigyó vonulásból fejlődött training futással kezdetett meg, utána két nagy körben ellentétes kéz és láb — körgyakorlatok, s mulatságos zsinóros labda melletti körugrások következtek. Új pont volt „küzdalem a botért“, a két tenyérenyi hosszú fa czöveket a két ellenfél egyszerre fogva birkózva igyekszik egymás kezéből kicsavarni; meg meg mártogatván egymást a hűvös homokban.

Kötél húzás, Ló, korlát és a rohamdeszkán vezetett szertornázás befejeztével Halász Zsigmond egyleti vívómester és tartalékos honvéd huszár főhadnagy az iskola tőr és kard vívásra vezényelte a fáradhatlan athléta csapatot. A nagy markokban egymásra törő ellenfelek ugyan csak kétszeresen megdobogtatták imádottaiknak szívecskéit. Halász vívó mesterük ezuttal is katonai praecizitással vezényelt és kitűnő iskolája ily balás és szorgalmas tanítványok mellett, a legszebben kidomborodott, úgy a kiállások, mint a támadás és védek igen szépek és igen bátrak voltak.

Nagy vigszágot idéztek elő a tömeges sik versenyek, de leginkább az egymás hátán belovagolt akadály versenyek! Igazi angol humorú tréfás versenyek; mentől többet belőlük!

A rudugrás igen szépen kiemelte a daliás termeteket.

A vívó és kard mérkőzéseknél a legifjabb athléta generáció szép haladást tett, kár hogy Bittó Aurél, Balogh Bódog, Horánszky Gyula és Dr. Krasznay nem állottak ki, — pedig még ők nem tartoznak ám a vén gárdához, hogy a vissza vonulás jogával éljenek. Reményilem, ha nálunk idősebb vívók fognak legközelebb sikra szállani, ők sem tündökölnék távollétükkal. A box mérkőzés Halász Zsiga box mester — legkedvencebb sportja aránylag kevés, de hű követőre talált. Több kezdővel állott szemben egy gyakorlott amateur matador, hogy a szép világ előtt nyíltan is kimutathassa ökölbéli nagy előnyeit.

Tüdőt, láb és kar izmokat egyaránt képző hatalmas angol mulatság! Megérdemelné, ha népünk vérebe lassan átmehetne; milyen kedélyesen végezhetnénk párbajainkat, legfeljebb pár bezuzott orr és megkékült arcz jelezvén a véres küzdelmet.

A ü. u. 5 óráig jó hosszúra elnyúlt, de mindig érdekes és kitűnően vezetett házi viadalt a tarka „gömbverseny“ fejezte be, élénk tapsvihart aratván az az irigylet athléta, kinek nem tudták a piros léggömbjét levágni.

Este Drexlernél vig banquetta, Dr. Gerenday György, Porcsolt Gyula, Asbóth Jenő, Kiticsán Zsigmond, Halász Zsigmond, lelkes felkészítőivel.

Jules.

A „Fővárosi Vívó Club“ választmánya a mozsár utca 10-ik szám alatt levő új, diszes, minden kényelemmel berendezett club helyiségét f. évi december hó első napjaiban a tagok rendelkezésére bocsátotta és az új helyiség felavatását a club helyiségben tartott banquettel ünnepelte meg, melyen a club tulnyomó többsége jelen volt. A club életrevalóságát mi sem igazolja jobban, mint azaz élénkség, mely esténként a club helyiségeiben uralkodik, a szorgalmas vívó és tornázás a vívóteremben és a kedélyes hangulat a társalgóban. A club vívómestere Benyovits Lajos.

Palicson elkészült az „Athléták-otthona“ című 46 szobás hotel, és az 500 méter hosszú és 4 méter széles aszfalt verseny pálya. Első Magyarországon. Üdvözljük érte a Vermesek és az Achilles sportegylet vállalkozási szellemét.

KORCSOLYÁZÁS.

A nagyszöllősi koresolya egylet elnöke A t z é I László decz. 13-ára hívta egybe a közgyűlést, mely azonban határozatképtelen volt, s 20-ikára új ülést kellett összehívni. 13-ikán a közgyűlés helyett értekezletet tartottak, melyen — mint lapunknak írják — sok helyes dolgot határoztak el; így váróhelyiséget fognak építeni, s e célra rögtön gyűjtést indítottak 5 frtos adománynyal. Az egyletnek a múlt évben 54 tagja volt.

A veszprémi koresolyázó egyesület saját pénztára javára 1892. január hó 9-én a megyeház nagytermében sorsjátékkal egybekötött zártkörű domino táncestet rendez. A rendezőség a következő tagokból áll: Rainprecht Antal elnök. Koller Sándor alelnök; Csomasz Béla titkár; Dr. Óvári Ferencz főpénztáros; Dr. Csete Antal ügyész; Szalatkay István I. jeg-

mester, Szili Horváth Pál II. jégmester; Kail Géza, Dr. Kenessey Pongrácz, Kerényi Andor, Laczkó Dezső, Dr. Levatich Kálmán, Szélessy Dániel, Dr. Vadnay Béla, Várady József, Dr. Véghely Kálmán, Vasárnap, e hó 20-án délután, 4 órakor nyitják meg ünnepélyesen a külső püspökkerti új jégpályát. Az egyletbe beiratkozásokat elfogad Sz. Horváth Pál gyógyszerész.

A csáktornyai koresolyázó egyesület legutóbbi közgyűlésén az alapszabályokat megállapította s azokat jóváhagyás végett a belügyminiszterhez felterjesztette. Az új tisztviselői kart következőleg választotta meg: dr. Krasovecz Ignác elnök, Ujvári Mihály jegyző, Sztrahia Ferencz pénztárnok és pályagondnok; dr. Fárnek László, Grézló János, Benedikt Béla, Meserics Aladár, Nagy Elemér, Pethő Jenő, dr. Wolf Béla és Wollák Rezső választmányi tagok. Az egyesület a farsangban mulatságot rendez, melynek kivételével a választmányt bizta meg.

A pápai koresolyaegylet múlt közgyűlésén köszönetét fejezte ki gróf Eszterházy Mórícznak azon szíveségeért, hogy a koresolyaterületet a jelenlegi bérlet lejártá után egy drb. aranyért átengedte. A köszönet tolmácsolásával elnök, alelnök és titkár bizattak meg. — Ugyancsak köszönetét fejezte ki a koresolya-egyesületi közgyűlés az uradalmi igazgatóságnak, a városi tanácsnak a terület biztosítása és megszerzéseért, továbbá Török János urnak a l jtmérési tervezet szíveségből elkészítéseért, mint szintén Voyta Adolf és Besenbach Károly urnak a pavillon-terv ingyenes elkészítéseért. A folyó hó 19-iki választmányi ülésén elhatározatott, hogy az egylet javára a farsangon 1892. január hó 30-án koresolya-bál rendeztessék, és hogy a rendező bizottság elnökeiül báró Bothmer Béla szadados és Körmendy Béla, alelnökökül Vaszary Béla és Hauer Zoltán, titkárul Battenberg Lajos, pénztárnokul Krancsák József és ellenőrül Szűcs Gyula urak kéressenek fel.

A szepesváraljai koresolyázó egylet f. hó 13-án tartotta évi rendes közgyűlését. Elnök Steller Gyula ur évi jelentésében különösen kiemelte a tagok érdeklődését és buzgó igyekezetét az egylet fölvirágoztatásán, melynek, a 821 frt 52 krba került, diszes új pavillon köszöni létét, s kívánja, hogy a jég-sport lakosságunk egy folyton terjedő és állandó nemes kedvtelisévé fejlődjék. A pénztári jelentés szerint ez évi rendes bevétele a múlt évi maradvánnyal együtt frt 222.30, a kiadás frt 204.57 kr., mely kiadásba a régi adósság utolsó részlet fizetése is bele van értve. A tagok száma 117 volt. A közgyűlés tisztikarának köszönetet szavazva, azt egyhangulag újra választotta.

A szegedi koresolya-egylet választmánya múlt vasárnap délelőtti tartotta meg tisztújító- és alakuló ülését Salamon Zsigmond elnökle alatt. A tisztviselő karba megválasztottak: alelnökké: Dr. Faragó Ödönne, igazgatóvá: Kovács János, pénztárnokká: Weiner Miksa, ellenőrré Olajny Csathó Mari, ügyész: Dr. Véghmann Ferencz és jegyzővé: Zsivora Pál. Mindenről gondoskodott a derék választmány, ami csak a közönségnek kényelmére, előnyére válhat.

A Budapesti Koresolyázó Egylet derék választmánya mint örömmel értesülünk legközelebb ki fogja írni az „országos koresolya versenyeket.”

Az iglói koresolyázó egyesület f. hó 13-án Münnich Kálmán elnökle alatt eléggé látogatott közgyűlést tartott. Fő tárgyai a pályaterén épült pavillonról való jelentés és a számadás elterjesztése voltak. A pavillon az elmúlt évi közgyűlés által meghatározott követelményeknek megfelelőleg, az ugyan-csak előzetesen elfogadott tervezet szerint immár teljesen elkészült és Soltész építésznek kifizettetett. A költségek nem haladták meg azt az összeget, a melyre a választmány meghatalmazást kapott: a 2000 frtot. A mennyiben az épület 1850 frtba, a pálya planirozása 150 frtba került. Elnök ezek alapján örömmel jelenti a közgyűlésnek, hogy a koresolyázó közönségnek általánosan és régen táplált kívánsága teljesült: a pavillon készen van. A közgyűlés méltányolva azon érdemeket, melyeket a mélyen tisztelt elnök ur egyesületünk fölvirágoztatásában (van saját pályaterünk, pavillonunk habár a tagsági díjak mérsékeltek) és legutóbb is a pavillon építése alkalmával szerzett, Scholtz Vilmos indítványára, neki őszinte és szíves köszönetet mond. A Topseher György által megvizsgált számadás helyes volt. Legérdekesebb adata az, hogy a pénztár üres. Az 1000 frt kölcsön, melynek felvételére a választmánynak a ta-

valyi közgyűlés adott meghatalmazást, az elnök urtól kaptuk 5 száz. kámatra. A közgyűlés elnök urnak ezért köszönetét nyilváníti. Más adóssága az egyletnek nincs. Mivel a nagyobbított pályater fentartása, a pavillon fűtése előreláthatólag nagyobb összegbe fognak kerülni, mint a megelőző években, azért az esteli kivilágítás melletti koresolyázás belépti díjjal rendezendő. A tagsági jegyek ára ugyanaz marad, mint ezelőtt: családjegy 4 frt, személyjegy 2 frt, rendkívüli tagsági jegy (tanulók jegye) 1 frt 50 kr. A jegyek január hó 1-ig váltandók ki; azontúl a családjegy 1 frttal, a többi jegy 50 krral drágább. A tiszti kar és a választmány újjaalakítása következtén, mindkettő újból választott meg. Új választmányi tagok dr. Nosz Gyula és Marcsék Andor. Ime, mi elkészültünk; az egészséges és nemes sport megkezdődhetnék: csak hideg időjárásra van szükségünk. Ez azonban már nem tőlünk függ. Igló, 1891. december 15. Krausz Sándor.

A b-csabai tornaegylet jégpályájának ünnepélyes megnyitása karácsony első napján történik versenykoresolyázással. A tornaegyesület a jégpálya rendezésével az idén Fátty Géza és Michnay Gyula urakat bizta meg, kik derekasan megfeleltek a feladatoknak.

Kolozsvárott a sétatéri tó befagyott; de a koresolyázás megkezdéséről eddig nem kaptunk értesítést. A kolozsvári koresolyázó egylet átirít Pátka y József tornatanárhoz s ismert szakmesterhez szakszerű tanácsokért.

Pozsonyban szintén fagyott az utóbbi napok alatt s Hackenberger és Wawra jégpályái már kínálnak sportkedvelőknek.

A győri koresolya-egyletnek az a baja, hogy az alacsony vízállás miatt nehezen tudnak vizet vezetni a koresolyaterületre. E bajon most az egylet úgy fog segíteni, hogy a várostól elkéri a gözszivattyút és annak segítségével árasztja el a pályát vízzel.

CSÓNAKÁZÁS.

A keszthelyi csónakázó egylet téli közgyűlését f. hó 13-án tartotta meg dr. Csanády Gusztáv elnökle alatt. Az elnöki jelentés szerint a nyáron a csónakázási díjakból befolyt 422 frt. Van az egyletnek 11 csónakja, 4 szandalinja és egy vitorlás hajója. Utóbbi 91-szer használatot s 140 frt 71 krt jövedelmezett. A befolyt egyleti évből épített a Balaton parton, a kikötőnél az egyleti pavillon, mely 934 frtba került. Jövőre 5 új szandolin beszerzése határozatott el, tekintettel a nagy keresletre. A csónakázó egylet a koresolyázó egylettel szövetkezett. Végül egy csónakázó egylet bál tartása határozatott el.

A szegedi csónakázó egylet január 16-ikán regattabált rendez.

VADÁSZAT.

A debreczeni vadász társaság e hó 20-án vasárnap hajtó-vadászatot rendez.

A kecskeméti vadász társulat folyó hó 17. 13. napjain tartott körvadászatot Bugács-Monostoron, melyen összesen 12 puskás vett részt. A kedvező időben tartott vadászat 94 tupsifüles, és 4 róka került terítékre.

Vadászat a Tátrában. Dr. Szontágh Miklós, mint a F. Sz. irja, e napokban Alesuthon volt, hol a főhercegi családnak mutatván be tiszteletét, József Ágost főherceg ő fenségét hívta meg a vadászatra. A fiatal főherceg meg is ígerte részvételét a legközelebbi Új-Tátrafűredre érkezik, hol az új szanatórium második emeletét készítik el számára.

Körvadászat lesz f. hó 24-en Székelyhidon. A most alakuló vadásztársulat rendezi ezt a vadászatot. A rendezés élén Kovácsnay Marczel főszolgabíró áll.

A szegedi Diana-társaság a múlt vasárnap sikerült vadászatot rendezett: tizenkét vadász 43 nyulat lőtt.

Vadászat volt Orcziban (Somogyban) a múlt pénteken ifj. Kunfi Adolf urnál, a mely meglepő eredménnyel végződött. 10 vadász jelent meg, kik által ejtetett 100 drb. nyul és egy őz.

VELOCIPÉDEZÉS

A soproni kerékpár egyesület a kaszinónagytermében jövő január hó 16-án tartja táncmulatságát.

Vermes Lajos, jeles athléta-tornász bajnokunk, Vida János, és Hajdu Géza, társaival nemrég Brassó és Nagy-Szeben hegyi utjai 1150 kmnyi velocipéd utazást végeztek be. A használt Star-bicyclik és a Matchless-rower gép kitűnőeknek bizonyultak.

Új velocipéd egyesület alakult a fővárosban: „Hunnia magyar bicycl club”. Elnöke Jósika Kálmán báró, ki kiváló írói tehetségével nagy népszerűséget szerez a velocipédnek a sajtóban.

LÓSPORT.

A szabadkai lóverseny-egylet a jövő évről 4 versenydíjat tűzött ki, összesen 1675 frttal.

A pozsonyi lófuttatások évről-évre nyernek jelentőségben a mi nagy részt annak az önfeláldozó buzgalomnak köszönhető, melyet gr. Wolkenstein Oszkár fejt ki. Április és május hónapokban egy-egy meeting lesz. A pozsonyi nagy steeple-chase, mely 23.000 frankból állott, jövőre 24 ezer frankra van emelve. A májusi meetingre egy 10 ezer frk értékű díj van alapítva. A lóversenyterén előforduló szerencsétlenségek meggátolását is szem előtt tartották az illetékesek, a mennyiben Pozsonyban nem jöttek ki, hanem kiárólag urak fognak a lovaglásban résztvenni.

Specialista vadász- és ourista-felszerelésekre

F. TURCZYNSKI

Wien, I. Wollzeile 7

raktárt tart teljes turista-vadász- és sport ruházatból urak és hölgyek számára Lodenruhák, vízhatlan eső köpenyek teveszőrből és lódenből, valamint havelok köpenyek. Eredeti goisern hegyiczipők. Szarvasbőr és zergebőr nadragok. Szőrme-kalapok. Turista-tarisnyák és zsákok. Angol flanell- és selyem-ingek. Hegyes jégmászó csákányok aczéliből. Látszó üvegek Bajor hőczipők. Lámpások. Hegymász-botok stb.

Ajánlják az üzletet: Az alsó Ausztriai vadászati véd-egylet, az osztrák turista-club, a német és osztrák Alpes-egylet „Auztria” osztálya, az osztrák Alpes-club és számos más egyesület.

Mintaserű turista-fölszerelések.

Magyar királyi szab.

úszó és mentő öltözékre

ZADÁK LAJOS

kereskedő

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 13 sz.

Specialis rakárt tart. Tengeri utazások, balatoni- és minden nagyobb uszó kirándulásoknál, vízi munkálatok- és az életmentéseknél nem uszók is teljes biztonsággal használhatják.

Az angol és hollandi mentő eszközökkel történt összehasonlítás és szigorú kipróbálás után

a „Budapesti önkéntes mentő-egyesület”

a

„Budapesti tűzoltó”-egylet

és több sport-egyesület a Zadák-fele uszó- és mentő öltözéket a legkitűnőbbnek találták.

Az öltözék leírását, valamint árjegyzéket kívánatra a feltaláló ingyen küld.

Fischer Győző

városligeti

testegyesítő- és vizgyógyintézet

(ezelőtt D. Fischhof vizgyógyintézete)

Budapest, Városliget, Hermina-út 1525.

I. Testegyesítés Hessing módszere szerint történik.

Az intézet kitüntetését nyert az 1889. évi orsz. kisednevelési kiállítás alkalmával a „Hessing” gyógy mód meghonosításáért.

II. Vizgyógymód, dr. Fischhof rendszere szerint alkalmaztatik.

Felvételnek bennlakó és bejáró betegek.

Tramway, Omnibusz, Telefon

Programm bérmentve. Jutányos árak !!!

Porzsolt Ernő

műépítész és építőmester

építési irodája

Budapest, VIII. Röck Szilárd u. 4.

elvállal mindennemű építkezéseket, tervek készítését és kivitelét: palotákat, bérházakat, nyaralókat, tornacsarnokokat, csónakdákat, versenypályákat stb.

Bleier és Weisz

BUDAPEST,

IV. ker. Károly-körut 1. szám.

a kerepesi-ut sarkánál.

Mindennemű

kötélárúk gyári raktára

Különlegességek

torna-eszközökben

u. m.:

**hinták, gyűrűk,
mászókötelek, trapez, létrák**

a

legjutányosabb árakon kaphatók.

A gyermekek rövidlátók lesznek és meggörbülnek a szabadon álló asztalok mellett és székeken való görbe üléstől. E végből ajánlatnak a legújabb szabadalmazott

GYERMEK-PADOK,

melyek a gyermekek kora szerint összeállíthatók. Legjobban ajánlható Wolf rendszere.

Képes árjegyzékeket díjtalanul küld

WOLF SOMA vasbutor gyári raktára
Budapest. Dorottya-utca 2.
(„Magyar király” szálloda.)

Wanke Gusztáv örökösei

Budapest, IV. Kigó-utca 10. sz.

Ajánlják dusan felszerelt raktárakat az egész világra szabadalmazott „Colombus” ugyszintén „Halifax”, „Jacson Haines” és Merkur-korcsolyák Achilles labcsuklyó-szijjakban, valamint mindennemű lombfűrészeti különlegességek házi, konyha- és fűtőeszközökben.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Valódi magyar szakácskönyv

irta:

ZILAHY ÁGNES.

Mindazok, akik a Magyar Nők Lapjára egy félévre 3 frttal előfizetnek, ingyen kapják meg ezt a sajtó útján nagy hírnévre vergődött könyvet.

Bolti ára egy forint 20 kr. és a vidékre megrendelhető utánvétellel a Magyar Nők Lapja kiadóhivatalában, Budapesten, kis hid utca 9. sz. a, II. em. Könyvtárak példányonként 80 (nyolczvan) krajczárért kapják.

A kizárólagosan szabadalm. szivarkahüvely előnye.

Minden hüvely szopókájánál szabad szemmel is látható háló van alkalmazva, mely megakadályozza:

1. hogy a dohánypor és az apró dohányrészek a szájba hatoljanak.
2. Hogy a dohány a nyelvhez tapadjon; 3. a háló apró lyukacsai által a füst megoszlik és nem oldalt jő ki a dohány és papír között, mint ez más szivarkahüvelyeknél tapasztalható. 4. a szivarka egyenletesen ég; a háló a dohány nikotin tartalmát magába szívja, a szivarkán nem támad zsiradékolt s így teljesen elszívható, 6. a hüvelyek valódi francia szivarkapapírból készülnek, 7. a nikotin-fogó meggátolja, hogy a száj a sokszor utálatos dohánynedvtől kellemetlen szagúvá legyen. E hüvelyek a legtöbb dohánytőzsdében 100-ankint 20 krért kaphatók. Nagyban kapható minden papir- és nürnbergi nagykereskedésben.

Budapesti főraktár Löw Náthánnál Szerecsen-utca 7—9. sz.

hol egyszersmind a legújabb „Regalita” papirszipkák nyelv- és szápadlás-védővel 10 darabos dobozokban 10 krért kicsinyben is kaphatók.

Kitüntetett;
Bécsben 1890.

Kitüntetett;
Bécsben 1890.

A „HERKULES” mulattató melléklete.

PIHENŐ

A „HERKULES” előfizetési ára a „PIHENŐ” mulattató melléklettel együtt negyedévre 1 frt, félévre 2 frt, egész évre 4 frt. A „Pihenő”-re külön előfizetni nem lehet. Előfizetések és hirdetések a „Herkules” kiadó hivatalába (Budapest VIII., Röck Szilárd-utca 4.) küldendők.

Úti élmények Londonból Nápolyig.

Thornbury után angolból.

Minnie, az én kedves kis feleségem, és én, egy hónapja keltünk össze. Csak két napja, hogy visszatértünk nászutazásunkról, Killarneyből. Én a Schwarzmoor és Laddock bankcég fiatalabbik főnöke valék, a Lombard-utcából, (az igazi neveket elhallgatom) és még négy napom volt élvezni való, menten az üzleti gondoktól. Igen boldog voltam kis lakásunkban, London délnyugati felében s édes semmittevésben bámultam a napfényben ragyogó s szállingozó sárga faleveleket; derült októberi reggel volt. Minnie mellettem ült egy galagonya-bokor alatt, a mi magától érteődik, mert másként nem lehettem volna oly igen boldog.

A kis Betsy, Minnie szobalánya, futott keresztül a kerten, kezében egy levelet tartva, melynek már külseje is bajjóslatu volt.

Telegramm volt Mr. Schwarzmoor-tól. Csak a következő szavakat tartalmazta:

„Szükségünk van önmre, hogy készpénzzel induljon a Kontinensre egy üzletet kezdeni. Nápolyi kölcson. Mióta ön elhagyott, nagy dolgok történtek. Sajnálom, hogy meg kellett szakítanom szabadságát. 6 óra 30 perczkor legyen a hivatalban; 9 óra 15 perczkor indulás a híd-től s Doverből az éjjeli hajón megy tovább.“

„El ment a fiu?“

„Nem a fiu hozta uram, hanem egy örege ur, a ki Dawsonékhoz ment. A hivatalos szolga eltávozott s ez az ur történesesen a mi házuk felé jött.“

„Kedves Herbert, ne menj, ne hagyj egyedül“ mondá Minnie, átkarolva s vállamra hajtva fejét. „Ne menj.“

„Mennem kell kedvesem. A cég ilyen esetekben nem bizik idegenekben. Aztán ugyis csak egy hétig leszek távol. Tíz percz mulva indulok, hogy 4 óra 20 perczkor a hivatalban lehessenek.“

*

„Ily fontos telegrammot nem lett volna szabad ismeretlen és meg nem bizható emberre bízni“ mondám ingerülten az állomásfőnöknek. „Ki volt az az öreg ember, ha szabad kérdenem?“

„Ki volt az, Harvey?“ kérdé a főnök kissé bosszusan a kapustól.

„Egy igen tiszteltreméltó öreg ur, uram; Dawsonékhoz ment a versenyllovak istállóját megnézni. Neki is vannak ott lovai.“

„Ez az eset többé meg ne történjék, Mr. Jennings“ mondám, „különbben kénytelen leszek panaszt emelni. Száz forintért sem szerettem volna, hogy e telegramm elvesszen.“

Mr. Jennings morgott valamit, s meg-ránczigálta a telegrammot kihordó fiu

füleit. Ez ugy látszik, jó hatással volt reá — Jenningsre — mert lecsillapodott.

*

„Nagy aggodalomban voltunk“ mondá Mr. Schwarzmoor, a mint beléptem a bank társalgó szobájába, ugy három percz mulva. „Igen aggódtunk, nemde Goldrick?“

„Valóban“ mondá a kis csinosfejtű őrök, „aggódtunk.“

Mr. Schwarzmoor körülbelől hatvan éves telt arcú öreg ur volt, sűrű fehér szemöldökkel s piros arccsal, szóval egy vérmes ember, különös sajátosságait egyesítette magán. Az üzletben ravasz, szigorú volt, kissé heves és pedans, de különben művelt, nyájas és megfontolt.

„Remélem kedves felesége egészséges. Valóban sajnálom, hogy félbe kellett szakítanom a mézes heteket, de nem segíthetek rajta, kedves barátom. Itt van a pénz ebben a két ládában, betakarva bórzsákba, hogy ugy nézzene ki, mintha mustrák volnának benne. Betűs lakattal vannak elzárva s negyed milliót tartalmaznak aranyban. A nápolyi király lázadástól fél.“ (Ez három évvel a Garibaldi győzelmei előtt történt). „A pénzt Pagliavicini és Rossi uraknak fogja átadni Nápolyban, Toledo-utca 172. sz. alatt. Ezen szekrény, melynek fedelén fehér csillag van, Masi-nissa névre nyílik ki; a másik fekete csillagos a Cotopaxo névre. Felteszem, hogy nem felejtí el a neveket. Lyonban nyissa fel a szekrényeket, hogy nincsen-e valami bajuk. Senkinek ne beszéljen róluk. Ne barátkozzék senkivel az uton. Az egész dolog igen fontos.“

„Ugy fogok utazni, mondám „mint egy kereskedelmi ügynök.“

„Ne vegye zokon, hogy ismétlem figyelmeztetéseimet, Blamyre, de én már öreg vagyok s tudom, hogy mily veszélyes készpénzzel utazni. Ha az ön célja ismeretes lesz Párisban ma éjjel, akkor az ut Marseilleig oly veszélyes lesz önre nézve, mintha Toulon összes gályarabjai hajtóvadászatot rendeznének ön ellen. Nem kétkedem titoktartásában: csak ismétlem, legyen ova-tos. Természetesen, legyen ön felfegy-verkezve!“

Szétnyitám kabátomat s megmutatám a mellényem alá rejtett övet, revolverrel benne. A mely harcziás kinézésre az öreg őrök ijedve huzódott vissza.

„Jól van“ mondá Mr. Schwarzmoor. „Hanem egy szemernyi eszélyesség többet ér, mint öt revolvernek ötször öt golyója. Holnap Párisban marad ön elvégezni egy üzletet Lefebre és Desjeans céggel, és éjjel 12 óra 15 perczkor indul Marseille felé és pénteken ott hajóra száll. Marseille-ben táviratot fog kapni tőlem, kész vannak a levelek, a Párisba szólók, Mr. Hargrave?“

„Rögtön kész lesz uram! Mr. Wi-kim most dolgozik rajtuk.“

*

Éjjélkor értem Doverbe s azonnal 4 hordárt fogadtam, a kik levigyék a pénzzel telt szekrényeket a révpart kölépcsőin a Calaisba induló hajóra. Az első baj nélkül a földélzetre jutott; de midőn a másodikat vitték, az egyik ember elcsuszott s a vízbe bukott volna, ha meg nem fogja egy izmos indiai tiszt, a ki előttem ment feleségével, egy jó testalkotású, de egész közönséges kinézésű asszonnyal.

„Csak nyugodtan, fiam“ mondá. „Vajon mi van benne? Vasárunk, nemde?“

„Nem tudom, uram; hanem annyi bizonyos, hogy elég nehéz egy embert leütni a lábáról“, volt a durva felelet, miután szintén elég darabos modorban megköszönte a hordár a támogatást.

Ezek a lépcsők igen alkalmatlanok nehéz tárgyak elcipelésére“ mondá egy lekötöző hang mögöttem. „Ugy hiszem uram, látva az ön podgyaszát, hogy ugyanegy foglalkozásunk van?“

A mint a földélzetre értünk, körül-néztem. Azon egyén, a ki megszólított egy magas sovány, kissé zsidós arcú s hosszú, keskeny arcú férfi volt. Igen rövid, nem reá szabott kabátot, virágos mellényt, szűk nadrágot viselt; magas inggallérja s merev szétálló nyak-kendőcsokra volt.

Szóba álltam vele s mondám, hogy van szerencsém kereskedelmi ügynöknek lennem, s hogy azt gondolom, miszerint rossz éjszakánk lesz.

„Határozottan rossz lesz“ viszonzá; és én tanácslom önnek, hogy biztosítson egy fekhelyet a maga számára. A hajó, amint látom, meglehetősen telve van.“

Egyenesen ágyamhoz mentem s lefeküdtem egy órára; nemsokára felébredtem s körülnéztem. Az egyik kis asztalnál fél tuczat utas ült, köztük az öreg indiai és az én ó-divatu tanács-adóm. Palaczkstört ittak s igen barátságosoknak látszottak. Közéjük ültem s néhány megjegyzést tettem az éjszakai utazás kellemetlenségeiről.

„Jupiterre mondom, majdnem elviselhetetlen!“ mondá a jovialis örnagy (névleg Baxter, mint később mondá); „oly fojtó itt a levegő, mintha a Pesawah vagy a forró Tinsangszél fujna; indítványozom, hogy menjünk hárman a földélzetre egy kis friss levegőt színi! Feleségem igen szenved és nem lesz látható egész addig, mig parthoz nem érünk. Szakács! hozzon fel néhány palaczk stört.“

Midőn felértünk a fedélzetre, a legnagyobb meglepetésemre négy más, az enyémhez egészen hasonló, fehér és fekete csillagos szekrényt láttam, csak épen a jegy nem volt reá festve. Alig hittem szemeimnek, de tökéletesen ugy volt rajta bórzsák, betűs lakat, minden.

„Ezek az enyéimék, uram“, mondá

Mr. Levison (ügynöktársam nevét a kapitánytól tudtam meg). „A Mackintosh-ház ügyében utazom. A ládák legjobb minőségű vízhatlan felöltőket tartalmaznak. A ház már negyven év óta használ ilyen ládákat. Egy kissé meg nem felelő ugyan, mert ezen jelzés rajta könnyen tévedést idézhet elő. Hanem az önéi sokkal nehezebbek, nemde? Valószínűleg gázkészülékek, vasuti székek, vágószerszámok vagy ilyesmi vannak benne?”

En hallgattam, vagy szórakozott feleletet adtam.

„Uram szolt Mr. Levison“ én tanács-lom önnek jövőre is, hogy az üzleti titkot mindig őrizze meg. Nem ugy vélekedik ön is, uram?”

Az őrnagy, miután e szavak hozzá voltak intézve, bizonyítólágon mondá. „Jupiterre mondom, önnek igaza van! Mai nap nem lehet az ember elég ova-tos. Valóban az egész világ csálni akar.”

„Amott vannak Calais lámpái“! kiáltá valaki e perczben, s csakugyan egye-nesen előttünk a sötét víz fölött meg-megcsillant egy lámpának fénye.

Nem gondoltam többé társaimra. Párisban elváltunk: én mentem a magam útján s ők is a magukén. Az őrnagy Dromontba, Lyon mellett ment látoga-tóba s onnan Marseillen át Alexandriába igyekezett. Mr. Levison szintén Mar-seille-be indult, mint én és az őrnagy, de nem ugyanazon vónattal, miután sok dolga volt Párisban.

Elvégeztem üzletemet a francia fővárosban s elmentem megtekinteni a Palais Royalt az ifjabb Lefebre kísé-retében. Körülbelül 6 óra volt, midőn keresztetvén a St.-Honoré-utcát, egy magas, zsidós kinézésű, fehér esőkő-penybe burkolt alak haladt előttünk keresztül, kiben azonnal felismertem Mr. Levisont. Nyílt bérkocsiban ült s mellette volt mind a négy ládája. Köszöntem neki, de ő nem látszott azt észre venni.

„Hm! De furcsa, ki az?“ kérdé barátom valódi párisi megvetéssel.

„Utítársam volt az éjszaka a hajón“, mondám; ugyanekkor megpillantám az őrnagyot és feleségét, a mint az állo-más felé igyekeztek.

„Átkozott egy város“ kiabálá az őrnagy, egészen hagymaszagu. Szeret-ném, ha az enyém volna, hogy kimo-sathassam valamennyi házát; utálom, lelkemre mondom, utálom. Julia, ked-vesem, itt van az én mult éjjeli kelle-mes utítársam. A mint látom, csak-ugyan kereskedelmi ügynök! Hanem ugy-e az üzlet mellett a látnivalókat sem mulasztja el megnézni! Helyesen, a börzét mindig megkapja az ember, de amazokat nem.”

„Persze! Hogyne?“ viszonzá Lefebre barátom s megrázta kezét, midőn elvált-tunk a derék őrnagytól. „Jó flu — kicsit áradozó — nagyon is nyíltzívü, am biztosítom önt, hogy kitűnő egy

tiszt lehet. Hanem azért reformálni kellene hadseregüket, vagy kicsuszik kezeikből India, mint egy marok homok, ön ért engem, uram.”

Éjfélkor ott állottam az állomáson, várva podgyászatot, midőn egy egy-fogatu robogott elő, s egy angol ugrott ki belőle, kifogástalan francia nyelven kérdvén a kocsiótól, hogy fel tud-e váltani egy ötfrankost. Levison volt; de nem láttam többé, mert egy tömeg tolakodott közénk.

Csak két más személylyel ültem a coupéban — mindkettő köpenyeg és kabáthalmazból állott — ügynétek ki, mint két medve.

Nemsokára eltűntek Páris lámpái a szurokfelete sötétségben s én álomba merültem; álmodtam az én kedves kis feleségemről s otthonunkról. Ekkor hir-telen aggodás szorongatá lelkemet. Azt álmodtam, hogy elfeledém a szavakat, melyre a ládák kinyíltak. Az egész mythológiát, történelmet, földrajzot hiába vettem elő. Nápolyban voltam a Toledo-utca 172. számú házban a bank társalgó szobájában; egy csapat katona fenyegetett halállal, ha fel nem fedezem a szavakat, vagy meg nem mondom hová tevém a ládákat, mert valami ismeretlen okból elrejtém azokat. Ebben a pillanatban földrengés rázta meg a várost, tűzfolyam rohant el ablakunk alatt, a Vesuv kitört s a láva körül vett minket. Iszonyu lelki gyötrelmem-ben felkiáltottam — „Irgalmas egek, juttassátok eszembe a szavakat!“ s felébredtem.

„Dromont! Dromont! Tiz percz uraim“.

Félig megvakítva a rögtöni világos-ságtól támoxyogtam be az étterembe; egy csésze kávét kértem, egyszerre három vagy négy fiatal angol turista ront be nagy zajjal, magukkal ragad-ván egy öreges megzavarhatatlan nyu-galmu utazót. Megint csak Levison volt! Diadallal hozták be s pezsgőt parancsoltak.

„Igen, igen“ mondá az egyik, velünk kell tartania önnek öreg bajtárs. Három játszmat nyertünk, nemde, s a kártya önnél van, ha jól tudom. Jöjjon már s legyen kissé elevebb, öreg hálósap-kás — éljen a cliquot — igyunk. Ne féljen, revancheot kap még mielőtt Lyonba érnenk“.

Levison jókedvüleg csevegett az utolsó játszmaról s ivott. Nehány percz mulva a fiatal emberek megitták pezsgőjüket s kimentek szivarozni. Abban a pillanatban észre vett engem Levison.

„No lám csak“ mondá „ki gondolta volna! Örvendek, hogy láthatom önt. Erre okvetlenül innunk kell egy pohár pezsgőt. Hé, kellner! ide egy palaczkot. Mar most nem bánom, ha messze is van Lyon; önnel kellemesen fog telni az idő. Igen fáraszt a fiatalok zajon-gása. Azon kívül nagyban is játszanak, a mit én elvből ellenzek“.

A pinczer rögtön hozta a pezsgőt s Levison kivette kezéből.

„Nem“, mondá „nem engedem soha, hogy más nyissa ki számomra az üve-get“. Megfordult, hogy eltávolítsa a sodronyt; levette s megtölté poharamat, ekkor hirtelen egy vastag kéz nyult közénk szivélyes üdvözlettel, de oly ügyetlenül, hogy a palaczkot leverte s a poharat feldöntötte. Egyetlen csepp sem volt megmenthető. Az őrnagy volt, az ő megszokott széleskedésével.

„Jupiterre, uram, nagyon sajnálom. Engedjék meg, hogy másat hozathassak. Hogy vannak uraim? Nagyon örvendek, hogy megint találkozom önökkel. Julia a podgyásznál van. Egészen bizalmasak lehetünk egymáshoz. Több pezsgőt ide! Micsoda pa'aczk van itt Franciaországban? Roppant hitvány jószág! Juliának francia barátai elmentek hazulról Biarritzba, azt adva ürügyül, hogy elfelejtették a mi látogatásunkat, hat héttel ezelőtt voltak nálunk Londonban! Nem czudarság ily felültetni az embert! Jupiterre, uram, a csenge-tyű szol. Menjünk mind egy kocsiba. A pezsgőt is visszük magunkkal“.

Levison, ugy látszott, kissé boszan-kodott ezen. „El kell válnom önöktől egy vagy két állomásig“ mondá. „Ezek-kel a fiukkal kell mennem, hogy revan-cheot adjak nekik. Vagy husz gui-neamba kerül! Soha oly meggondolatlan nem voltam mióta utazom. Isten önnel őrnagy ur! isten önnel Mr. Blamyre!“

Csodálkoztam rajta, hogy ez a tisz-teletreméltó öreg utitárs, a kinek ugy-látszik épen nincs inyére a whist, tudja a nevemet; de egyszerre visszaemlé-keztem, hogy valószínűleg a podgyá-szomon látta meg.

A lámpák piros és zöld fénye, a kalauzok kiabálása közben, fel-fel vil-lant egy sor jegenye s a külváros ház-sora; nemsokára ismét sűrű sötétség környezett.

Az őrnagyot kellemesnek és jó uti-társnak találtam, azonban egészen a feleségének uralma alatt volt; ki nem fogyott a bungalowokról szóló s egyéb indiai történetekből, a melyeknek elme-selésében folyton félbe szakította Mrs. Baxter.

„Jupiterre, uram!“ mondá. „Szeret-ném eladni mindenemet és beállani kereskedelmi ügynöknek. Torkig vagyok Indiával, az embert előnti az epe, ha rágondol“.

Ugyan János, hogy mondhatasz olyat. Hiszen soha sem voltál beteg egész életedben, kivéve azt az egy napot; emlékszel reá!“

„Igaz, eddig kihuztam, Julia“, — mondá az őrnagy, hatalmas lélekzetet véve; „de az előléptetésnél mindig sze-rencsétlen ördög voltam — s más dol-gokban sem valék éppen a szerencse-fia. Ha lovat vettem, másnapra már megsántult; ha nem, akkor meg kitört a lábából s elragadt.“

A kis Jézus, Dárex festménye után.

„No, no! János; kérlek, hagyd abba“ — szólt közbe Mrs. Baxter, „vagy mindjárt megharagszom. Ily badarság! Az előléptetés nem marad el. Légy türelemmel, mint én; vedd egész nyugodtan a dolgot. Inkább vigyázzon a kalaptokra! Hol van a kardja? Ha én nem ügyelnék önre, a Suezig még a kabátját is elvesztené.“

A vonat megállott Charmontnál s betoppant Levison, fehér köpenyét karján, kezében pedig esernyőt s pálczát hozva.

„Nem játszom többé soha pointját egy aranyba“ — kezdé előhuzva egy tuczat kártyát. „De ha önnek, az őrnagynak és Mrs. Baxternek tetszik, kész vagyok játszani pointját egy shillingbe. Emeljünk a partnerségért!“

Örömmel beleegyeztek. Emeltünk. Én Mrs. Baxterrel voltam az őrnagy és Levison ellen. Majdnem minden játszmát megnyertünk. Levison nagyon óvatosan játszott, az őrnagy pedig beszélgetett, nevetett és e miatt mindig elfelejté, micsoda kártyák mentek ki.

Az idő lassan mult; az állomások egymásután váltakoztak; az őrnagy rendkívüli szerencséje a kártya kapásában (nem a kijátszásban) mulattatott bennünket; neveltünk Levison aggodalmaskodó pontosságán és a Mrs. Baxter fősvénységén; szóval elég kellemesen mulattunk volna. Én azonban mindezek dacára csak az arannyal telt ládákra gondoltam.

A játék mind érdektelenebbé, a beszélgetés pedig mind érdekesebbé vált. Levison higgadt és nyugodt maradt, de beszédes lett. Közlékenyebb lett az üzleti dolgokban is.

„Nem régen“ ugymond „sok évi a tárgyra fordított tanulmányozás után felfedeztem azt a titkot, a mire a vízhatlan takaró gyárosok oly annyira vágyódnak; miképen lehet a test káros kigőzölgéseit kibocsátani, a nélkül, hogy az esővíz ugyanott behatolna. Ha visszetérek Londonba felajánlom titkomat a Mackintosh cégnek tizezer fontért, ha visszautasítanak, Párisban nyitok egy boltot s az új gyártmányt elnevezem Magentoshnak, a császárnak Olaszországban nyert csatája után iránta való tiszteletből; letelepszem s szerzek vagy egy milliót — ez az én tervem!“

„Igazi üzleti hang“ mondá az őrnagy csodálkozva.

„Ah, barátom“ szakítá félbe felesége, a ki mindig készen állott férje szavaira megjegyzést tenni, „ha önnek csak tized annyi esze és életre valósa volna, mint Mrs. Levisonnak, azóta már rég ezredes lehetne.“

Mrs. Levison átvitte a beszélgetést a lakatokra.

„En mindig betű-lakatot használok“ mondá. A két talismán szóm Furluvette és Papagayo — a két nevet egy régi francia bohózatban hallottam — ki

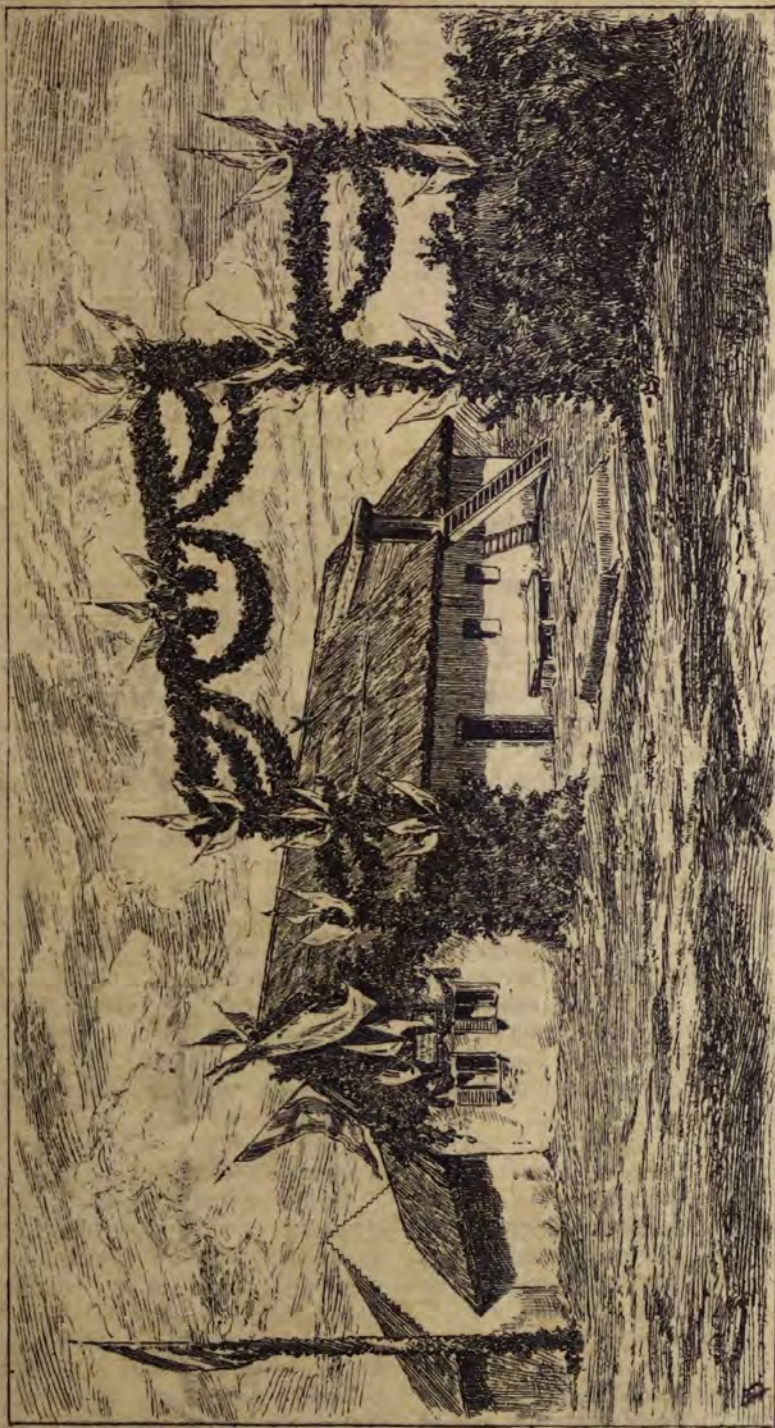
sejtené ezeket? A legfurfangosabb tolvajnak is hét órai munkát adna megnyitni e lakatokat. Nemde ön is biztosnak tartja a betű-lakatokat, uram?“ S felém fordult.

Szárazon viszonzám neki, igaza van, s rögtön kérdém, hogy hány óraker ér a vonat Lyonba.

„4 óra 80 perczkor leszünk Lyonba“

egészen labonás vagyok s érzem, hogy mielőtt Marseille-be érnénk, még valami bajunk lesz. Mily gyorsan megyünk! Nézze csak, hogy hányódik a kocsi ide-oda!“

Öntudatlanul idegessé lettem, de elrejtém. Talán ez az őrnagy valami zsebmetsző s valami terve van ellenem? De nem; telt veres arca, vilá-

PETŐFI szülőháza Kis-Körösn. Dörre Tivadar rajza.

felelé az őrnagy; „most még csak öt perczcel mult 4 óra. Nem tudom honnét, de előérzetem van, hogy baleset fog történni velünk. Én mindig úgy vagyok. Mikor tigris vadászatra mentem, mindig az én elefantom volt a legostobább állat. Ha valami egészségtelen, rossz vidékre kellett küldeni csapatot, az a csapat az enyém volt. Már

gos, őszinte szemei me czáfolták ezen gyanut.

„Esztelenség, legyen nyugodt; ön mindig elrontja a legkellemesebb utazást is“, mondá felesége, alvásra helyezkedvén el. Ekkor Levison mesélni kezdett az ő fiatalabb koráról; hogyan utazgatott ő, még negyedik György idejében egy inggallér gyáros ügyeiben.

S a régi viselet dicséretében majdnem ékesen szólóvá lett.

„A gyalázatos radicalisok letaszíták őt a trónról, a kit méltán neveztek Európa legelső gentleman-jének. Én tisztetem az ő emlékét. Igen élces volt s megérté a tréfát; pazarul bőkezű volt s lenézte a takéroskodó nemzetgazdászokat. Kitűnően öltözködött és valóban nagyszerűen is nézett ki; szóval minden ízében valódi gentleman volt a mostani kor ronda és gyalázatos. Mikor én fiatal voltam, egy uri ember sem ment utra legalább két tuczat inggallér, négy fűző s azon vas nélkül, mely a nyakkendő két végét simává szokta tenni. Akkor, nem kevesebb mint tizenhatsz módja volt a nyakkötésének. volt: a Diana csokor, az Anglaise csokor, a Gordien csokor, aztán a —“

A vonat egyet zökkent, lassudott s megállott.

Az őrnagy kidugta fejét az ablakon s megszólított egy ott ácsorgó őr:

„Hol vagyunk?“

„Husz mértföldre Lyontól — Fort Rougeban, uram.“

„Mi a baj? Valami baj van?“

Egy angol szó felelt rá a legközelebbi ablakból:

„Azt mondják, egy kerék tört el. Két óráig várni fogunk s a podgyásunkat át fogják rakni.“

„Jóságos egek!“ kiáltám; nem tudván visszatartani magam.

Levison kidugta fejét az ablakon. „Csakugyan igaz,“ mondá visszahúzódva „azt mondják két óráig várunk. Unalmas dolog az igaz, de megtörténik az uton; vegyük nyugodtan. Iszunk kávét vagy egyéb melegítő italt. Vigyáznunk kell a podgyásainkra is; vagy ha Mrs. Blamyre-nak tetszik, ő megy rendelni levest és én felügyelek az övére is. De, nini, mi az a mi ott csillog az állomás lámpáiban? Héj, uram!“ szólítá meg a zsandárt, ki az őrnagy látára tisztelgett, „mi jön amott az állomás felé?“

„Uram“ felelé a zsandár „az egy csapat chasseur; Chalonba mennek s véletlenül az állomásnál voltak; az állomás főnök kérelmére felügyelnék a podgyász kocsiira az átrakodásnál. Egy utas sem mehet oda közel, mert értékes dolgok vannak a vonaton.“

Levison köpött egyet s morogva szitkozódott: — Ez is csak francia vaspályán történhetik meg.

„Jupiterre, uram, látott ön valaha oly otromba kocsit?“ kiálta fel az őrnagy, rámutatva két paraszt szekérre, melyek mindenikét négy erős ló huzta s egy sövény kerítés mögött az állomás felé igyekezett; mi ugyanis az első váltónál állottunk, néhány száz yardnyira. Fort-Rouge első házaitól.

Levison és én megpróbáltuk podgyásainkhoz jutni, de a katonák mereven visszasírtattak. Némileg megnyugta-

tatt azon körülmény, hogy láttam podgyásom átvitelét óvatosan eszközölve, bár káromkottak annak sulya miatt. De nem láttam semmiféle állami pénzeket, a mit meg is mondtam az őrnagynak.

„Oh, a francziák elmések“ viszonzá „igen elmések. Meglehet, hogy csak egy kis doboz van itt a császárnő ékszereivel; de még sem szeretnék, ha elveszne az éjjeli zür-zavarban.“

Most egyszerre egy éles, átható fütyű lett hallható, mintegy jeladásul. A lovak az említett két szekérben elkezdtek vágtatni s eltűntek.

„Vademberek, uram; valódi barbárok“ kiálta fel az őrnagy; „nem tudják használni a vasutat, pedig mi adtuk azt nekik.“

„De őrnagy!“ szakította félbe felesége szigorú feddő hangon, „hallgassa el gondolatait ily sok ember előtt, s emlékezzék meg arról, hogy ön tiszt és es nemes ember.“

Az őrnagy kezeit dörzsölte s hahotázva kaczagott.

„Atkozott csomag“, kiáltá Levison „nem tudják átszállítani katonák nélkül; hogy ezeknek mindenütt ott kell lenniök!“

„No, ezek az elővigyázati intézkedések néha hasznosak, uram“, mondá Mrs. Baxter; „Franciaországban — nagyon különös emberek vannak. Az ember nem tudja, hogy nem megszökött fegyencz-e az, kívül egy asztalnál ebédel. Hiszen ön emlékszik a három év előtti esetre Cairoban, ugy-e őrnagy?“

„Cairo, kedvesem, nincs Franciaországban.“

„Tudom őrnagy! De a hotel francia volt s ez ugyanaz“, mondá Mrs. Baxter élesen.

„Én aludni fogok, uraim. Lelkemre, fáradt vagyok“, mondá az őrnagy, miután vonatunk három órai késedelem után ismét elindult. „A legközelebbi baleset valószínűleg majd csak hajótörés lesz.“

„Őrnagy, ön gonosz ember, nem fél a gondviseléstől“, feddé meg neje.

Levison megint az uralkodó herczeg gyémántos vállbojtjait kezdé dicsérni és az utánozhatlan nyakkendőket; lassankint Levison szavai mind ritkábbakká váltak s alig hallottam valamit belőlük, a kerekék kattogása s egyhangú moraja álomba merítették.

Álmom megint nehéz és rossz volt. Azt képzeltem, hogy Cairóban vagyok egy egyenes, szűk s komor kinézésű utcában; mellettem tévék tolongtak és fekete rabszolgák haladtak el fenyegetőleg nézve reám, a levegő nehéz pézsmá illatu volt és az ablakok rácsai mögül fátyolozott arcok kacsingattak rám. Hirtelen egy rózsza esett lábaim elé. Felnéztem s Minniemnek arcza mosolygott felém egy virágváza mellett, de szemei nagyok fénylők és feketék

voltak, mint egy antilopéi. Abban a pillanatban négy Mameluk tűnt fel az utcza végén, a kik vágtatva s kivont karddal rohantak reám. Megrémltem s csak a betű-lakatom talismán szavában helyezém minden reményemet. Már majdnem a lovak lábai alatt voltam. Ekkor nagy erőlködéssel elkiáltom magam, „Cotopaxo! Cotopaxo! Durva rázás ébresztett fel. Az őrnagy volt, a ki gorombán, de komolyan nézett rám.

„Miért beszél ön álmában?“ mondá „miket motyogott itt? Az rossz szokás. Itt vagyunk a reggeliző állomáson.

„Miről beszéltem álomban?“ Kérdem rosszult palástolt izgatottsággal.

„Valami idegen szót“, felelé az őrnagy.

„Tán görög szót“ mondá Levison; „de én nem hallottam.“

Elértük Marseillet. Igen örvendtem, hogy láthatom mandola fált és fehér villáit. Biztosabbnak éreztem magamat és kincsemet a hajó fedélzetén. Nem vagyok gyanakodó természetű, de feltűnt, a Lyontól Marseilleig tartó utazás alatt egyszer sem alhattam el, a nélkül, hogy vagy az őrnagy, vagy a feleségének szeme rajtam ne lett volna. Levison az egész ut alatt folyton aludt. Mindnyáján hallgatagok, majdnem mogorvák voltunk. Most egyszerre felderültünk.

„Hotel Londres! Hotel Univers! Hotel Imperial!“ kiabálák a bérszolgák, a mint körül álltuk podgyásunkat, hogy vigyázzunk rájuk.

„Menjünk a Hotel Imperialba“, mondá az őrnagy; „ez a legjobb vendéglő.“

Egy félszemű, mogorva, töpörödött bérszolga ugrott felénk.

„Hotel Imperial! Én vagyok a Hotel Imperial; nincs egy szoba sem üres; becsületemre nincs!“

„Várjon csak! A gőzössel nem történt valami baleset?“

„A gőzössel, — de igen — a katalinja megrepedt; nem fog elindulni csak éjfél után 20 percczel.“

„Nos hát hová megyünk?“ kérdém én s mosolyogtam három társam sápadt arcza felett. „Utazásunk úgy látszik nem nagyon szerencsés. Majd megvisszafutunk az ebédnél. Én még egy táviratot adok fel, félnyolcztól egészen szabad leszek.“

„Én ajánlok önnek egy kicsiny, de csinos és kényelmes Hotelt közel a kikötőhöz; mondá Levison. „A Hotel des Etrangerst.“

„Piszkos istálló az — és mégis drága!“ kiálta fel az őrnagy, azt állítván, hogy ő már volt ezen hotelben.

Mr. Levison a vállait vonogatta és szokott lassúságával mondá: „Uram a vendéglő új kezekben van, másképp nem ajánlottam volna; ha akar hát mehet máshová.“

„Uram“ viszonzá az őrnagy, s megemelte széles karimájú fehér kalapját, „bocsánatot kérek; erről nem volt tudomásom.“

Akkor hát ne is szóljunk tovább e tárgyról.

„Őrnagy, ön nagyon heves egy természetű ember“, voltak Mrs. Baxter utolsó szavai, a mint együtt elhajtottunk.

A mint beléptünk egy csupasz, feldiszítetlen szalonba, melynek egyik felében egy piszkos billiard asztal, másik felében pedig az ebédlő asztal volt, az őrnagy így szólt hozzám: „En megyek és megmosakszom s felöltözöm, hogy színházba mehessek, aztán kószálok egy kicsit, mialatt ön táviratoz. Julia, menj föl és nézd meg a szobákat.“

„Oh mily rabszolgák a szegény aszszonyok!“ sóhajtá Mrs. Baxter s kiment.

„Es én“, szolt Levison, lerakván lábzsákját, „kimegyek s valami üzletet próbálok csinálni, mielőtt a boltokat bezárnák. Vannak itten ügynökeink.“

„Csak két két-ágyas szoba van“, jelenté az egyszemű szolga, a ki a podgyászra vigyázott.

„Nem tesz semmit“, mondá Levison, készségesen s némileg bosszankodva, hogy ez nekünk nem tetszik. „Barátom elmegy az éjjeli hajóval; nem alszik itt. Podgyászát felviheti az én szobámba, ő magához veheti a kulcsot, mert esetleg hamarabb haza jön, mint én.“

„Akkor hát rendben vagyunk“, szolt az őrnagy. „Isten önökkel uraim!“

A mint a táviró hivatalba léptem, egy telegramm várt reám Londonból. Meglepetéssre és rémületemre csak e néhány szó volt benne;

„Ön nagy veszélyben van. Egy percig se várjon a parton. Cselszövény készült ön ellen. Kérjen rendőröket a prefect-től.“

Ez az őrnagy lesz, s én kezeiben voltam! Az ő durva szívéssége tehát csak csel volt. S most már talán el is rabolta a pénzes ládákat. Visszatávíratottam:

„Marseilleben vagyok. Eddig minden rendben van.“

Arra gondolva, hogy ha kirabolnak, házuk tönkre van téve, s az én kedves Minniem szükkölni fog, rohanva mentem a hotel felé, mely a kikötő mellett egy szűk utcában feküdt. A mint befordult ezen utcába, egy ember rohan elő a legközelebbi kapu alól s megragadja kezemet. Az egyik pinczér volt. Lihegve hadarta francziául: Nyugodtan, nyugodtan, uram! Baxter őrnagy ur aggódva várja önt a salonban. Nincs vesztegetni való idő.

Siettem, s a szalonba rontottam. Ott volt az őrnagy fel s alá sétálva izgatottságában; neje az ablakon nézett ki aggódva. Mindkettő magaviselete egész megváltozott. Az őrnagy mihelyt meglátott, hozzám sietett. „En titkos rendőr vagyok, a nevem Arnott“, mondá. „Levison pedig egy híres tolvaj. E pillanatban ő szobájában van s

az ön szekrényét feszíti fel. Önnek segítnie kell engem, hogy elcsiphessem. Ismerem szokását s most sakk-mattá teszem. De szükségem van önre is a megfogásnál. Julia, csinálj brandyt, mig én és Mr. Blamyre elvégezzük dolgunkat. Van-e önnek revolvere, Mr. Blamyre, ha harezra kerül a dolog? Én jobb szeretem ezt.“ S kihuzott zsebéből egy csonttört.

„A szobában hagytam a revolvert“, mondám alig hallhatólag.

„Az baj; hanem hát talán nem fog eltalálni izgatottságában. Valószínűleg nem is gondol reá. Vigyázzon reám, egyszerre rohanunk az ajtónak. Ezek a külföldi zarak nem erősek. A 15. sz. az ő szobája. Csendesesen!“

Az ajtóhoz mentünk. Egy pillanatig hallgatództunk. Hallottuk az arany csengését egy zsákban. Azután csendes nevetést, a mint Levison kaczagott az álmomban kiejtett szó fölött „Cotapaxo! — ha! ha!“

Az őrnagy intett s az ajtónak rohantunk. Elhasadt, betört. Levison revolverral kezében a nyitott szekrényben állott, bokaig az aranyban. Már megtöltött egy bányász tüszőt, a mely melle körül volt és egy zsákot, a mely vállán lógott. Egy váson zacskó félig telve feküdt a földön és a mint kinyitotta az ablak reteszt, hogy ledobja a zacskót, valódi arany eső ömlött ki belőle. Egy szót sem szolt. Az ablakhoz kötél volt erősítve; mintha leakart volna rajta ereszkedni, vagy a zacskókat az utcára lebecsátani. Fütttyentett egyet s azonnal kocsi robogása lett hallható.

„Zsivány! Akasztófa-virág! Ismerlek“ kiáltá az őrnagy. Vén tolvaj, most megfogtalak

Levison felelete az volt, hogy felhuzta a revolvert; véletlenül nem volt kinyitva. Elfelelte a láncot kiakasztani.

„Átkozott dög, be van zárva. Szerencséje, Bobby, mondá nyugodtan. Hirtelen az őrnagy felé sujtotta s a nyitott ablakon át leugrott.

Utána ugrottam — földszinti szoba volt — egy nagyot ordítva. Arnott visszamaradt a pénzt őrízni.

Egy pillanat múlva egy egész sereg katona, tengerész, hordár és csavargó üldözte a szerencsétlen vad sivitással és ujjongatással, s miután a lámpákat már kezdék gyújtogatni, folyton nyomában jártak, bár a partot előzőnlő sokaság közt úgy csavargott erre-amarra, mint a nyul. Száz száz futta rá lehelletét, száz kéz nyult ki utána hogy megfogja; az egyiknek kezéből kiragadta magát és a másikéba esett; a harmadikon keresztül ugrott; egy zuáv már egészen megfogta, mikor lába egyszerre megakadt egy vasgyűrűben s hanyatt homlok zuhant a vízbe. Egy kiáltás volt hallható, egy loccsanás és eltűnt a vízben, nem messze

azon helytől hol egy lámpa állott s világítá meg a vizet. Leszaladtam a legközelebbi lépcsőn s megvártam, mig megjönnek a csendőrök a csónakkal, hogy kihalásszák testét.

„Ezek a vén tolvajok ravasz rókák. Emlékszem erre az emberre még Toulonból. Tudom, hogy meg van bélyegezve, megismertem arcát azonnal. Lebukott a víz alá, s most valamelyik bárkában rejtőzik. Soha sem fogja azt többé látni“, mondá egy öreg csendőr, a ki a csónakba vett engem.

„De igen fogjuk, mert itt van!“ kiáltá a második, lehajlott és egy testet huzott ki a vízből hajánál fogva.

„Oh, ő ravasz ficzko volt“, szolt egy hang a mögöttünk evező csónakból. Arnott volt. „Láthatja, uram, mennyire rászedte önt. A pénz rendben van: Julia ügyel rá. Sokszor mondtam, hogy a napokban megfoghatja magát az öreg. Megátalkodott egy ficzko volt Inkább elvágta volna az ön nyakát, mikor aludt, mintsem a pénzt elereszsze. Hancem én nyomán voltam. Nem ismert meg. Már hosszab idő óta ez az első fogásom ilyenmü gazemberekben. Ki is törülöm a jegyzőkönyvemből. Jertek, hozzátok a testet a partra. El kell szednünk a pénzt a mi nála van; még jó, hogy annyi volt nála — legalább lehuzta őt a fenekére.“

Még a halálban tiszteltreméltónak tünt fel hosszukás sápadt arca.

Arnott aztán, mikor visszatértünk a hotelbe, elbeszélte mindent s én köszönetet mondtam nekik. (Mrs. Baxter is titkos rendőr volt.) Azon az éjszakán, midőn elindultam, ő paraucst kapott engem követni és Levisonra ügyelni. Üzlettársaimmal már nem volt ideje beszélni. A vonat gépésze összebeszellt Levisonnal, hogy géptörést idézzon elő Fort-Rouge-nál, a hol Levison szeke-ekkel fog várni, hogy az éjjeli setétségben és zür-zavarban elvihessék podgyászomat, még ha szükséges gyilkosság árán is! Ezt a tervet Arnott úgy hiúsítá meg, hogy Párisból táviratozott Lyonba katonákért az állomás őrzése végett. A pezsgőben, melylyel kínálta, mákony volt. Levison nem volt az az ember, a ki az első kísérlet után feladta volna a játékot. Szerencsétlen aggodalmam álmomban a lakatot felnyitó egyik szó birtokába juttatá őt. Ha ez sikerült volna neki a gőzösnek véletlen, de biztosan előkészített törése következett volna be.

Még azon éjszaka, hála Arnottnak, elhagytam Marseillet a nélkül, hogy egy darabb pénz is hiányzott volna. Az utazás sikeres volt. A kölcsön igen kedvező feltételek mellett köttetett meg. Házuk virágzik azóta; Minnie és én boldogan élünk és — szaporodunk.

Neumann Ignác

cs. és k. szabadalm. festészeti
műintézet és fényírdája

Budapest, Váci-körút 7. sz.

szállít mindennemű **jelzőablak** 2 frtért, ezen kívül mindennemű gyapju- vagy selyemzástólakat, czimereket és egyéb feliratokat

Tanulók csoport fényképeit

1 frtért.

Ezen kívül olajfestmény- és krétarajz-arczképeket bármely beküldött fénykép után 6 frttól fölfelé.

Steiner Armin és Ferencz

érczárú gyára

Budapest, VI. ker. Ó-utca 12. sz.

— — —

Szállít mindenféle

érczöntési és préselési munkákat

a legjutányosabb áron.

Érmek. Versenydíjak. Egyleti jelvények.

KIRNER JÓZSEF

cs. és kir. udvari puskműves

az olasz király ő Felségének udvari szállítója

BUDAPESTEN.

ALAPITTATOTT 1808. ÉVBEN.

Raktára:

IV. ker.

Szervita-tér 2. sz.

Gyára:

VII. ker.

Rózsa-utca 7. szám.

Dúsan ellátott raktár legújabb szerkezetű **kettős vadász-fegyverekből, golyó-fegyverek, forgó-pisztolyok, salongfegyverek és pisztolyok, töltények és vadász-szerekből**, melyeknek jóságáért kezeskedik.

➔ Árjegyzék kívánatra bérmentve. ➔

Különlegesség: Prince of Wales férfi-övek.

LAWN TENNIS CZIPÓK.

FLANELL INGEEK.

Az összes sport-nemekhez szükséges ruházati cikkek u. m.

verseny és

fraining

INGEK,

nadrágok, sapkák és czipők legnagyobb raktára.

Sigmund József

Budapest, IV. Városház-utca 2-4

Az iskolai tornázás összes ruházati kellékei.

Minden létező
czigarettapa-
pirok között a
legtökélete-
sebb és felül-
mulhatlan,

a
valódi francia

szivarkapapiros:

Le GLORIA

Joseph Bardou & Fils-től

Perpignan és Párisban.

60 nagy arany érem, 16 nagy díszokmány,
20 „Hors Concours“ okmány.

Hüvely-különlegességek: „Le Gloria“ és
„Vrai Goudron“.

Kaphatók minden norinbergi és papir-nagykeres-
kedésben, valamint minden dohány- és szivar-
tőzsdében.